

Załącznik do Uchwały nr 196/XXXIII/2021
Rady Gminy Rędziny
z dnia 30 czerwca 2021 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY RĘDZINY NA LATA 2021-2027

2021

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII.....	5
1. PODSTAWY PRAWNE	5
2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE	7
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE.....	16
1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE.....	16
2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA	17
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROBLEM STARZENIA SIĘ	17
4. ZASOBY MIESZKANIOWE	20
5. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY	22
6. EDUKACJA I WYCHOWANIE	28
7. KULTURA, SPORT I REKREACJA	29
8. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	32
9. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	39
10. PROBLEM BEZDOMNOŚCI.....	45
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	46
12. POMOC SPOŁECZNA I WSPARCIE RODZINY	48
13. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA	60
14. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”	62
15. ANALIZA SWOT.....	76
16. WNIOSKI Z DIAGNOZY	79
III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	82
IV. PROGRAMY I PROJEKTY	97
V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII	98
SPIS TABEL I WYKRESÓW.....	102

WPROWADZENIE

Polityka społeczna oznacza racjonalną działalność państwa i innych podmiotów zmierzającą do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądanych struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych, służących efektywnemu i sprawiedliwemu zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa. Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących jej realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza strategia została opracowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Rędzinach. Powstała w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, w tym sektora pomocy społecznej, oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy gminy.

Strategia została przygotowana na lata 2021-2027. Ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie globalnym, europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z pięciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje podstawowe informacje na temat gminy oraz diagnozę sytuacji społecznej w gminie, która została przygotowana w oparciu

o dane pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym przedstawicieli samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: *Transport i komunikacja; Sytuacja demograficzna i Problem starzenia się, Zasoby mieszkaniowe; Gospodarka i sytuacja na rynku pracy; Edukacja i wychowanie; Kultura, sport i rekreacja; Zdrowie i problem niepełnosprawności; Uzależnienia i przemoc w rodzinie; Problem bezdomności; Bezpieczeństwo publiczne; Pomoc społeczna i wsparcie rodziny oraz Aktywność obywatelska.*

W trzeciej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W czwartej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Piąta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Przy istniejącym obecnie ogromnym zapotrzebowaniu na myślenie i działanie strategiczne należy pamiętać, że sam fakt przygotowania strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Tutaj, odpowiedzialność spada na lokalnych polityków, działaczy, przedstawicieli różnych instytucji, zarówno administracji samorządowej, jak i organizacji pozarządowych. I tylko ich skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rędziny na lata 2021-2027 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2019 poz. 2277 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.),

- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1398 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 295 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685.),
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 508 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 611 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910 z późn. zm.).

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rędziny na lata 2021-2027 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu globalnym, europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027,
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Częstochowskim,
- Strategia Rozwoju Gminy Rędziny.

Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju jest przyjętym przez Organizację Narodów Zjednoczonych programem działań, definiującym model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

Dokument obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju oraz powiązanych z nimi 169 zadań. Cele te są następujące:

1. Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie,
2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo,
3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt,
4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie,
5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt,

6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi,
7. Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie,
8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzyjny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi,
9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność,
10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami,
11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu,
12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji,
13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom,
14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony,
15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej,
16. Promować pokojowe i inkluzyjne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu,
17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Polska perspektywa działań na rzecz Agendy 2030 została sformułowana w **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju**, która stanowi instrument elastycznego zarządzania głównymi procesami rozwojowymi kraju, wskazując cele i niezbędne działania, instrumenty realizacyjne i kluczowe projekty zapewniające jej wdrożenie. Dokument ustala także system koordynacji, wyznaczając role

poszczególnym podmiotom publicznym oraz sposoby współpracy ze światem biznesu, nauki i społeczeństwem.

Strategia przedstawia nowy model rozwoju, tj. rozwój odpowiedzialny, czyli taki, który budując siłę konkurencyjną z wykorzystaniem nowych czynników wzrostu, zapewnia udział i korzyści wszystkim grupom społecznym zamieszkującym różne miejsca naszego kraju. Jednocześnie w nowym modelu potrzeby obecnego pokolenia będą realizowane bez umniejszania szans przyszłych pokoleń.

Głównym celem wszystkich działań i przedsięwzięć przewidzianych w dokumencie jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Oczekiwanym efektem realizacji strategii będzie zwiększenie zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat.

Celem głównym dokumentu Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięcie tego celu uzależniono od podjęcia działań w trzech obszarach strategicznych: konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji) oraz efektywności i sprawności państwa. W każdym z tych obszarów strategicznych zostały określone strategiczne cele rozwojowe, które uzupełniono sprecyzowanymi kierunkami interwencji.

Do celów rozwojowych zaliczono następujące cele:

1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji,
2. Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym,

3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki,
4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki,
5. Stworzenie Polski Cyfrowej,
6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”,
7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska,
8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych,
9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego,
10. Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej,
11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 roku, w którym odzwierciedlenie znajdują określone w filarze „rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony” postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Strategia jest punktem odniesienia dla Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, będąc zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej, zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie podejście ma się przełożyć na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji

(np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.

Jednym z celów dokumentu jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo; wskazano w nim obszary strategicznej interwencji, które otrzymają szczególne wsparcie (tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej).

Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. Istotny nacisk położono w niej również na rozwijanie kompetencji administracji publicznej w zakresie prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspierania powiązań pomiędzy lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki. W tym kontekście zakładając zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej, stworzono w dokumencie warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 są elementem prac nad Umową Partnerstwa oraz krajowych i regionalnych programów operacyjnych dla interwencji finansowanych przez Europejskie Fundusze Inwestycyjne i Strukturalne w latach 2021-2027.

Dokument zawiera m.in. wyzwania i cele rozwojowe kraju, w tym diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej Polski, cele rozwojowe kraju w perspektywie do roku 2030, opis podejścia terytorialnego oraz matrycę potrzeb na lata 2021-2027 oraz uzasadnienie wyboru realizacji 5 celów Polityki Spójności na lata 2021-2027:

1. Bardziej inteligentna Europa,
2. Bardziej przyjazna dla środowiska niskomisyjna Europa,
3. Lepiej połączona Europa,
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym,
5. Europa bliżej obywateli.

Dokument obejmuje również opis warunków podstawowych, których spełnienie determinuje możliwość uruchomienia środków w poszczególnych celach polityki w kolejnej perspektywie, opis mechanizmów koordynacji i komplementarności polityki spójności z innymi politykami Unii Europejskiej, tj. Wspólną Polityką Rolną i Wspólną Polityką Rybołówstwa oraz instrumentami finansowanymi z Unii Europejskiej, tj. programami zarządzanymi centralnie przez Komisję Europejską, zarys finansowania programów operacyjnych w ramach Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, katalog programów operacyjnych w Polsce w latach 2021-2027 oraz opis systemu instytucjonalnego służącego realizacji Umowy Partnerstwa.

W latach 2021-2027 w ramach Polityki Spójności możliwe będzie finansowanie przedsięwzięć ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego + i Funduszu Spójności. Proponowane **programy operacyjne** obejmują: program operacyjny w zakresie infrastruktury transportu, energetyki i środowiska, zdrowia, kultury, nauki i edukacji oraz spraw społecznych, program(-y) operacyjny(-ne) w zakresie badań, rozwoju oraz innowacyjności oraz rozwoju cyfrowego, program operacyjny w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego, program operacyjny w zakresie województw wschodniej Polski, program operacyjny w zakresie wspierania regionów z deficytem/obszarów słabszych gospodarczo, program operacyjny Pomoc Techniczna oraz 16 regionalnych programów operacyjnych.

W okresie programowania 2021-2027 zaproponowano również nowe rozwiązanie w postaci Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, którego zadaniem ma być wspieranie działań na rzecz ograniczenia negatywnych skutków społecznych, gospodarczych i środowiskowych związanych z odejściem od węgla i zaadaptowanie się do nowych warunków.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030 jest dokumentem, który wyznacza kierunki rozwoju regionalnej polityki społecznej. Zawiera on m.in. obszerną diagnozę sytuacji społeczno-ekonomicznej województwa śląskiego, misję, cele strategiczne i kierunki działań.

Kierunki działania zakładają: wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu, wzmacnianie funkcji opiekuńczej i wychowawczej rodzin,

promowanie rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju, wzmacnianie rodzin wielodzietnych, pomocy dzieciom zgłoszonym do przysposobienia i przysposobionym, w tym przeciwdziałanie ich ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, diagnozowanie i monitorowanie sytuacji rodzin w województwie śląskim, kreowanie polityki senioralnej celem zaspokojenia potrzeb osób starszych i umożliwienia wykorzystania ich zasobów dla rozwoju społeczności lokalnych, rozwijanie opieki środowiskowej w społecznościach lokalnych ukierunkowanej na wsparcie niesamodzielných seniorów, tworzenie sieci wsparcia opartych na zasobach indywidualnych (rodzina, otoczenie) i zasobach instytucjonalnych, niwelowanie barier w dostępie seniorów do rynku dóbr i usług, promowanie pozytywnego wizerunku osób starszych, propagowanie idei i działań służących korzystaniu z potencjału seniorów oraz więzi między pokoleniowych, organizowanie kształcenia i doskonalenia zawodowego pracowników systemu pomocy i integracji społecznej oraz instytucji wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz podnoszenie standardu i jakości świadczonych usług.

Za ważne uznano również: rozwijanie działalności terapeutycznej regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych, wspieranie aktywności zawodowej i przeciwdziałanie bezrobociu, integrację społeczno-zawodową osób z niepełnosprawnościami, wzmacnianie bazy instytucjonalnej systemu pomocy i integracji społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, diagnozowanie warunków oraz jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i społecznie wykluczonych, tworzenie programów wsparcia, rozwijanie podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej, wzmocnienie funkcjonowania systemu wsparcia ekonomii społecznej i solidarnej w regionie, zwiększenie roli ekonomii społecznej i solidarnej w życiu mieszkańców i instytucji publicznych województwa śląskiego, prowadzenie edukacji publicznej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od narkotyków i alkoholu oraz uzależnieniom behawioralnym, wzmacnianie oddziaływań profilaktycznych, procesu leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych i ich rodzin, badanie i monitorowanie problemów związanych z używaniem narkotyków i alkoholu oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Częstochowskim jest dokumentem, w którym na podstawie diagnozy poszczególnych problemów społecznych występujących w powiecie, wyznaczono 3 cele strategiczne:

1. Tworzenie systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych poprzez wyrównanie szans,
2. Budowanie wsparcia dla rodzin dysfunkcyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji dzieci i młodzieży,
3. Włączenie społeczności lokalnej w proces rozwiązywania problemów społecznych.

Wyznaczono także w ich obrębie cele operacyjne oraz sposoby ich osiągnięcia.

Sformułowane w dokumencie cele operacyjne zakładają: pobudzanie aktywności osób niepełnosprawnych w wypełnianiu ról społeczno-zawodowych, przeciwdziałanie ich izolacji oraz podniesienie poziomu świadomości społeczności lokalnych ich na temat, pobudzanie aktywności rodzin w prawidłowym wypełnianiu przypisanych im zadań, przeciwdziałanie zagrożeniom wynikającym z niewydolności wychowawczej rodzin oraz zapewnienie zastępczej opieki rodzinnej, upowszechnienie informacji o przysługujących prawach i uprawnieniach oraz tworzenie warunków dla rozwoju organizacji pozarządowych.

Strategia Rozwoju Gminy Rędziny jest podstawowym dokumentem strategicznym wyznaczającym cele i kierunki rozwoju gminy.

Do kierunków działań istotnych z punktu widzenia niniejszego dokumentu zaliczono: przeznaczenie w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową i działalność produkcyjną, tworzenie warunków do rozwoju drobnego przetwórstwa, handlu i usług oraz nieuciążliwego przemysłu, uwolnienie terenów w obrębie lotniska i terenów przyległych i wykorzystanie ich jako terenów przemysłowych położonych bezpośrednio przy węźle autostradowym, opracowanie i wdrożenie systemu ulg i preferencji finansowych dla podmiotów inwestujących na terenie gminy, budowa boiska piłkarskiego wraz z kompleksem sportowo rekreacyjnym, budowę placów zabaw

dla dzieci oraz ścieżek rowerowych, wspieranie działalności klubów sportowych oraz Gminnego Ośrodka Kultury, rozszerzenie i poprawę jakości oferty dydaktyczno-wychowawczej szkół, utworzenie gminnego funduszu stypendialnego, utworzenie Komisariatu Policji w gminie, budowanie chodników wzdłuż dróg o dużym natężeniu ruchu samochodowego na terenach zabudowanych, organizowanie i urządzenie parkingów, rozwijanie budownictwa socjalnego, prowadzenie prorozwojowej polityki podatkowej, zagospodarowanie na cele produkcyjno-dystrybucyjne węzła autostradowego, utworzenie giełdy towarowo-warzywnej na terenach niewykorzystanych pod realizację lotniska w Kościelcu, podejmowanie działań na rzecz integracji wsi (turnieje, konkursy, festyny), zorganizowanie Klubu Przedsiębiorcy, aktywizację działalności sołectw, promowanie gminy na targach i wystawach, zwiększenie poziomu identyfikacji mieszkańców z gminą, stałe podnoszenie standardu funkcjonowania placówek oświatowych przez wzmocnienie i unowocześnienie ich bazy dydaktycznej, opracowanie i wdrożenie systemu motywacji dla nauczycieli sprzyjającego stałemu podnoszeniu poziomu kształcenia i wzbogacaniu oferty edukacyjnej szkół, zwiększanie bazy materialnej szkół, rozszerzenie współpracy szkół i rodziców oraz utworzenie ośrodka szkoleniowego.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE

Gmina Rędziny jest gminą wiejską, położoną w województwie śląskim, w powiecie częstochowskim. Sąsiaduje z Częstochową a także z gminami Mstów, Mykanów i Kłomnice. Gmina zajmuje powierzchnię 41,36 km², co stanowi 2,72% powierzchni powiatu, a w jej skład wchodzi miejscowości: Rędziny, Rudniki, Kościelec, Konin, Karolina, Madalin oraz Marianka Rędzińska. Siedziba władz gminy znajduje się w Rędzinach. Gmina Rędziny podzielona jest na następujące sołectwa Kościelec, Konin, Marianka Rędzińska, Rudniki, Rędziny Okupniki, Rędziny Wyrazów, Rędziny Kolonia, Rędziny Osiedle. Obszar gminy zlokalizowany jest na północnym krańcu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. W krajobrazie gminy dominują pola uprawne. Unikalnym walorem krajobrazowym gminy jest podziemne jeziorko w jaskini Szeptunów zwanej również Szmaragdową w starym kamieniołomie w Rudnikach. Atrakcją gminy jest też dawne wojskowe lotnisko o powierzchni 496 ha, gdzie obecnie ma swoją siedzibę Aeroklub Częstochowski.

Historię gminy dokumentują zachowane zabytki, świadczące o jej historii i kulturze. Do najciekawszych zabytków w gminie zalicza się: neogotycki kościół parafialny wybudowany w latach 1897-1901, konsekrowany w 1903 roku wraz z budynkiem plebanii z 1907 roku w Rędzinach, kaplicę z końca XIX wieku wybudowaną na miejscu cudownego źródła leczącego choroby oczu, cmentarz z ogrodzeniem z końca XIX wieku, domy mieszkalne i młyn z końca XIX i początku XX wieku w Rędzinach, zespół dworski z drugiej połowy XIX wieku (obecnie mieści się w nim przedszkole) i pozostałości parku w Kościelcu, pozostałości zespołu dworskiego w Koninie, w skład których wchodzi park i suszarnia lnu z drugiej połowy XIX wieku oraz szkoła z 1922 roku.

2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Gmina Rędziny posiada bardzo dogodny układ komunikacyjny; przez jej teren przebiegają 2 drogi krajowe – nr 1 i 91. Sieć komunikacyjną gminy uzupełniają drogi powiatowe oraz gminne. Drogi gminne mają łącznie 44,77 km, w tym 43,88 km utwardzonych. Drogi powiatowe na terenie Gminy Rędziny mają łącznie 17 km (źródło: Powiatowy Zarząd Dróg w Częstochowie).

Przez gminę prowadzą także 2 linie kolejowe: nr 1 (odcinek Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej, ze stacją Rudniki koło Częstochowy) oraz nr 146 (Wyczerpy – Chorzew Siemkowice, z przystankiem kolejowym Rząsawa w Kościelcu). W Kościelcu znajduje się prywatne lotnisko Częstochowa-Rudniki.

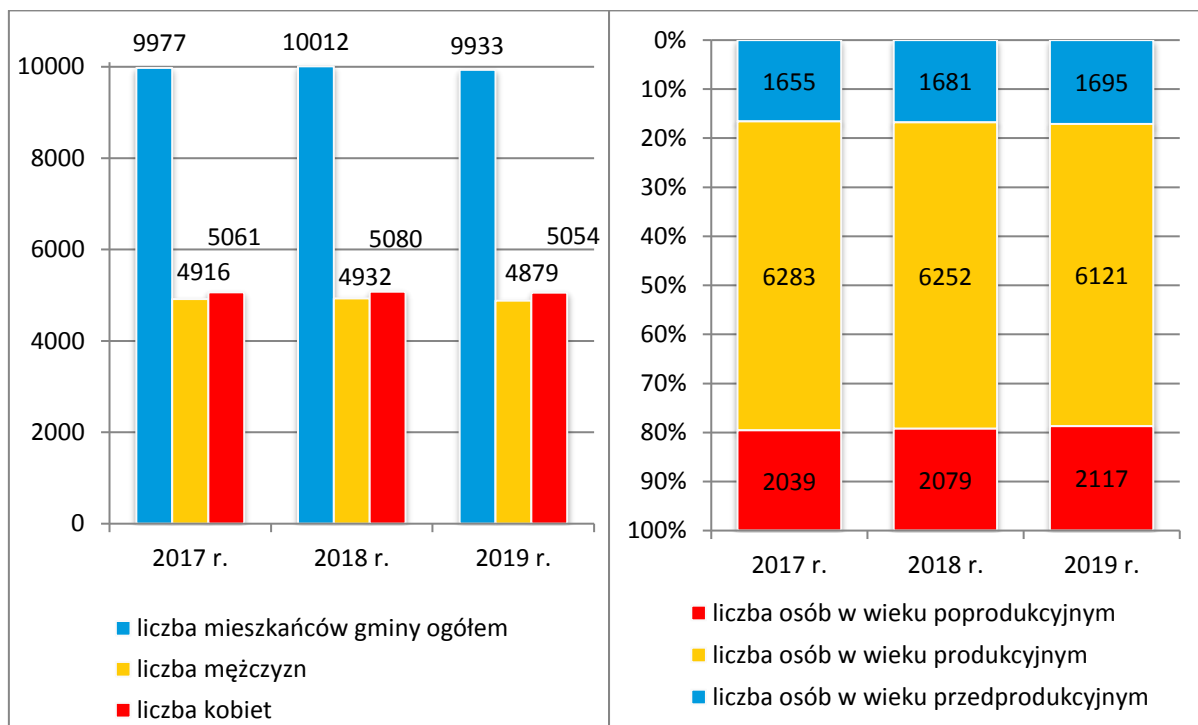
Rędziny położone są w odległości ok. 10 km od Częstochowy, 30 km od Radomska i 90 km od Katowic.

Usługi komunikacji publicznej realizuje Gminny Zakład Komunikacyjny w Rędzinach, co zapewnia większości mieszkańców dobry dostęp do transportu publicznego, należy zaznaczyć, że Madalin aktualnie nie ma zapewnionego bezpośredniego dostępu do transportu publicznego.

3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROBLEM STARZENIA SIĘ

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017-2019 liczba ludności gminy ulegała wahaniom (9.977 w 2017 r., 10.012 w 2018 r., do 9.933 w 2019 r.). Na koniec kolejnych lat większość wśród mieszkańców stanowiły kobiety.

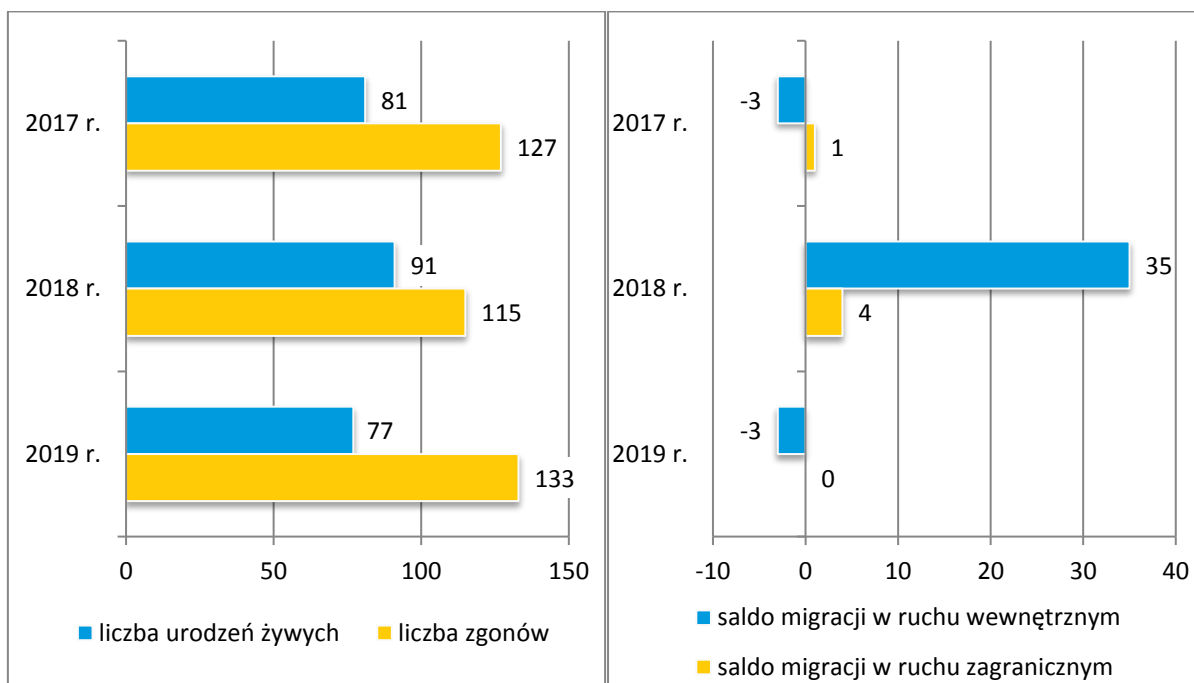
W analizowanym okresie systematycznie rosła liczba dzieci i młodzieży oraz osób starszych, natomiast zmniejszała się liczba osób w wieku produkcyjnym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2017-2019

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017-2019 przyrost naturalny w gminie był ujemny (-46 w 2017 r., -24 w 2018 r., -56 w 2019 r.). Z kolei saldo migracji, odbywającej się głównie w ruchu wewnętrznym, w 2017 i 2019 roku było ujemne (odpowiednio -2 i -3), natomiast w 2018 roku dodatnie (+39).

Dane szczegółowe na temat ruchu naturalnego i salda migracji mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2017-2019

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Analizując sytuację demograficzną w gminie, należy zwrócić uwagę na systematycznie rosnący udział osób starszych w populacji gminy. W analizowanym okresie współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi zwiększał się z roku na rok (24,4 w 2017 r., 25,3 w 2018 r. i 26,2 w 2019 r.), podobnie jak odsetek osób w wieku 65+ wśród ogółu mieszkańców gminy (16,9% w 2017 r., 17,3% w 2018 r., 17,8% w 2019 r.) Na tej podstawie przypuszczać należy, że w niedługim czasie gmina zmagać się będzie z postępującym procesem starzenia się społeczności lokalnej.

Mając obecnie miejsce dynamiczny proces starzenia się społeczeństw postępuje wskutek nakładania się spadku liczby urodzeń przy jednoczesnym wydłużaniu średniej długości życia. Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego do 2025 roku będzie wzrastał udział „młodszej” subpopulacji, tj. osób w wieku 65-79 lat, bowiem tę grupę będą sukcesywnie zasilali osoby urodzone w latach 1949-1965, a jednocześnie będzie ubywało osób w wieku 80 lat i więcej urodzonych w latach 1934-1945. Po 2025 roku znacząco wzrośnie odsetek osiemdziesięciolatków i osób starszych z uwagi na fakt, że ten wiek – w kolejnych

latach – osiągną osoby urodzone w czasie powojennego boomu urodzeń. Szacuje się, że w 2040 roku osoby w zaawansowanej starości (ponad osiemdziesięcioletnie) będą stanowiły aż 36% zbiorowości osób starszych.

Systematyczne postępowanie zjawiska starzenia się wymaga podjęcia z wyprzedzeniem, działań zmierzających do stworzenia nowoczesnego systemu polityki społecznej ukierunkowanej na zaspokajanie specyficznych potrzeb osób starszych. Starzenie się i starość jawią się jednym z kluczowych problemów społecznych, zarówno w aspekcie ekonomicznym i medycznym, jak i etycznym.

Problem starzenia się lokalnej społeczności staje się nowym wyzwaniem dla pomocy społecznej. Należy przy tym pamiętać, że w najbliższej perspektywie 2020-2025 będziemy mieć do czynienia z 2. grupami seniorów – młodszą (do 79 lat) i starszą (80 lat i więcej). Istnieje więc potrzeba podjęcia działań adresowanych do obu grup – prewencyjnych, zapobiegających chorobom i niedołęstwu, umożliwiających podnoszenie jakości życia i wykorzystanie potencjału młodszych oraz opiekuńczych wobec starszych.

W gminie Rędziny najistotniejszym problemem dotyczącym seniorów jest brak lub niedostateczne wsparcie ze strony rodziny, co przekłada się na zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Rędzinach wspiera seniorów poprzez m.in. usługi opiekuńcze, pomoc finansową i rzeczową w postaci posiłków, ułatwianie dostępu do placówek wsparcia oraz kierowanie do domów pomocy społecznej. Na terenie gminy działają także inne podmioty świadczące i mogące, w razie potrzeby, świadczyć wsparcie seniorom. Są to m.in.: Koło Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Rędzinach, a także Koła Gospodyń Wiejskich w Kościelcu i Rudnikach.

Seniorzy z gminy mają możliwość udziału w licznych przedsięwzięciach kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych, m.in. w organizowanych przez gminę imprezach okolicznościowych i integracyjnych, a także w szkoleniach komputerowych organizowanych przez Śląską Akademię Seniora.

4. ZASOBY MIESZKANIOWE

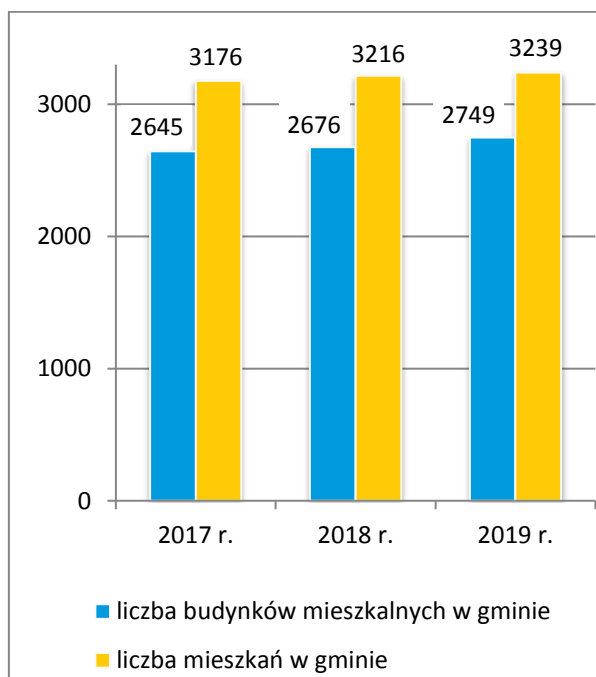
Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego,

w latach 2017-2019 liczba mieszkań w gminie zwiększała się z roku na rok (z 3.176 w 2017 r. do 3.239 w 2019 r.). Z kolei z danych Urzędu Gminy Rędziny wynika, że w analizowanym okresie liczba mieszkań komunalnych pozostających w zasobach gminy systematycznie zmniejszała się (z 73 w 2017 r. do 33 w 2019 r.), podobnie jak liczba wydzielonych spośród nich mieszkań socjalnych (z 8 w 2017 r. do 5 w 2019 r.).

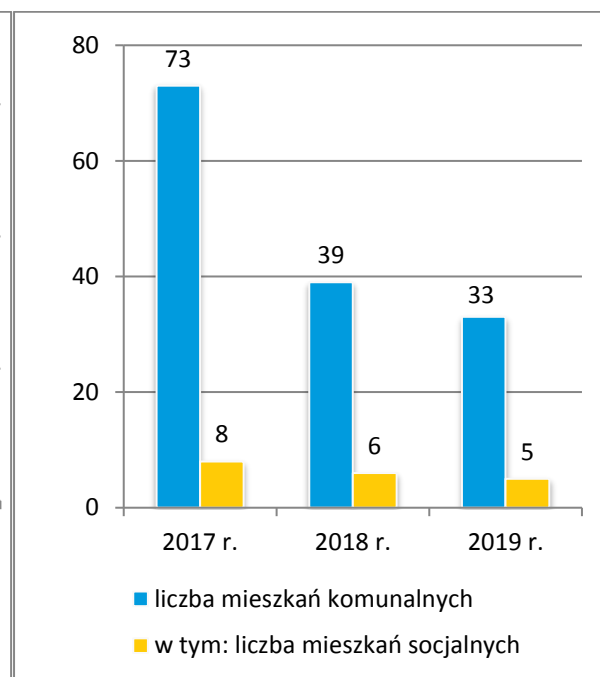
W 2017 roku w gminie złożono 2, a w 2019 roku 5 wniosków o przydział mieszkania komunalnego. Z kolei liczba wniosków od osób oczekujących na mieszkanie socjalne wyniosła odpowiednio zmniejszała się z roku na rok (6 w 2017 r., 3 w 2018 r., 1 w 2019 r.). Ponadto w 2017 roku wydano 2, a w 2018 roku 1 wyrok eksmisyjny bez wskazania lokalu socjalnego.

Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 5. Mieszkania w gminie w latach 2017-2019

Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2017-2019

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Urząd Gminy Rędziny.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2018 roku większość mieszkań w gminie była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, łazienki i centralnego ogrzewania. Do sieci wodociągowej

podłączonych było 95,8% mieszkań, łazienkę posiadało 88,1% mieszkań, a centralne ogrzewanie 82,8% mieszkań. Na terenie gminy jest także sieć gazowa – korzystało z niej 52,4% mieszkańców gminy.

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe oraz dodatki energetyczne. Są to świadczenia pieniężne udzielane w ramach zadań własnych gminy. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

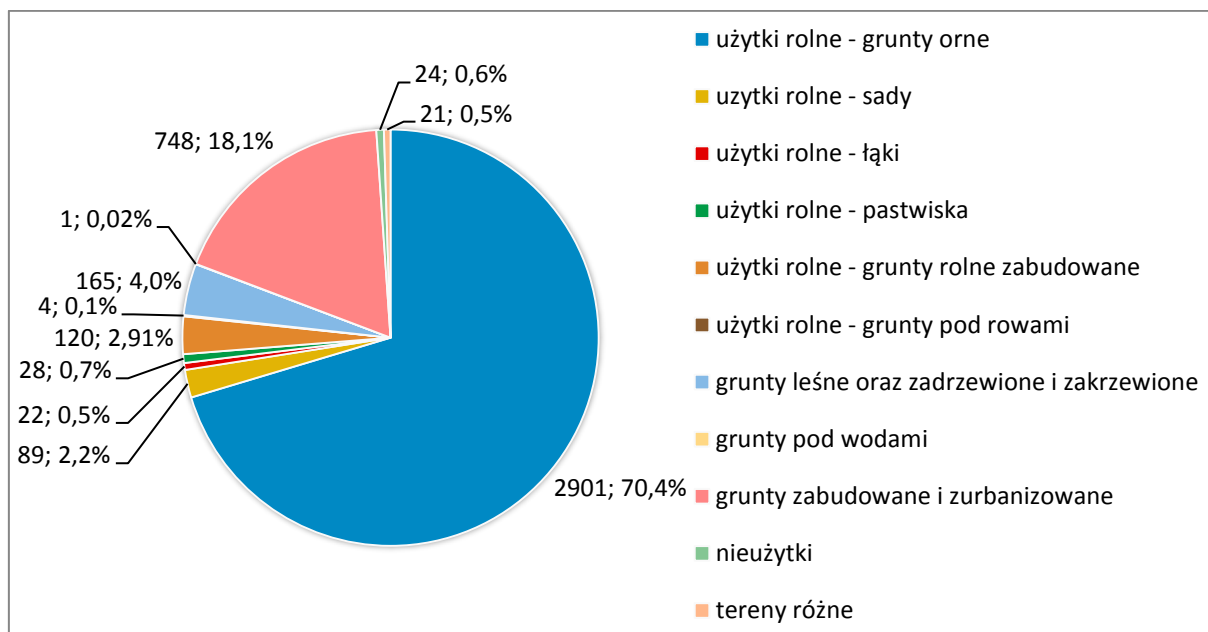
Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne przyznane w gminie w latach 2017-2019

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	19	23	16
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	34020	33957	26634
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki energetyczne	6	8	6
wartość przyznanych dodatków energetycznych (w zł)	948	993	963

Źródło danych: Urząd Gminy Rędziny.

5. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Gmina Rędziny jest gminą o charakterze przemysłowo-rolniczym, czego dowodzi zarówno obecność zakładów przemysłowych, jak i znaczny areał użytków rolnych. W strukturze użytkowania gruntów użytki rolne zajmują 76,7%, w tym grunty orne 70,4%; tereny zabudowane i zurbanizowane zajmują 18,1% a tylko 4% leśne oraz zadrzewione. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

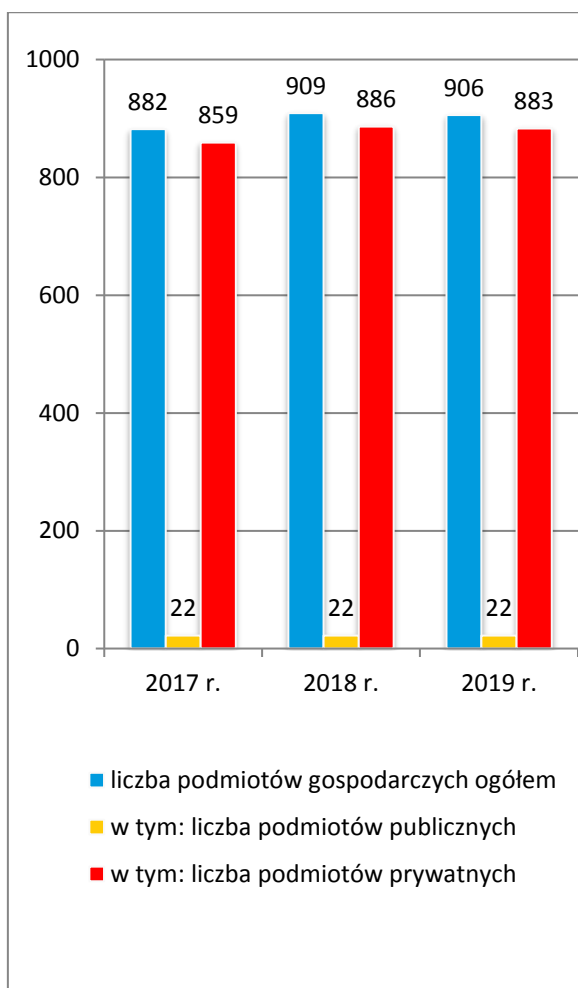
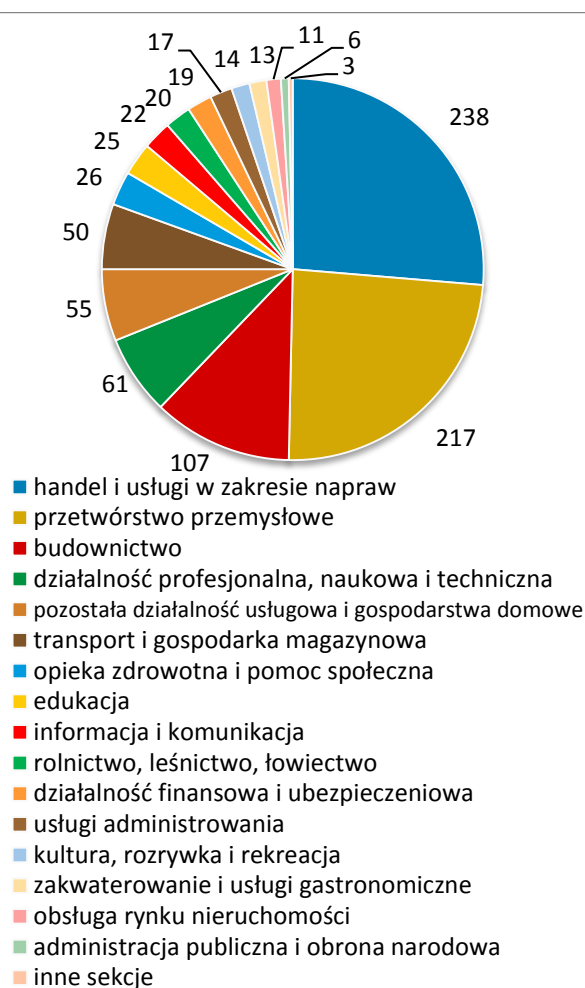
Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Na terenie gminy występują gleby średniej jakości, głównie III, IV i V klasy bonitacyjnej. Na jej terenie znajdują się także złoża surowców mineralnych – przede wszystkim wapieni i margli.

W 2019 roku liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie była wyższa niż w latach 2017-2018 (882 w 2017 r., 909 w 2018 r. i 906 w 2019 r.). Zdecydowana większość z nich znajdowała się w rękach prywatnych (859 w 2017 r., 886 w 2018 r., 883 w 2019 r.). W 2019 roku dominującymi rodzajami działalności gospodarczej prowadzonej w gminie były: handel i usługi w zakresie napraw (238 podmiotów), przetwórstwo przemysłowe (217) i budownictwo (107).

Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2017-2019**Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2019 roku**

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Do największych pracodawców w gminie należą: Zakłady Chemiczne „Rudniki” S.A. produkujące krzemiany wykorzystywane w branży chemicznej i budowlanej oraz „Cemex” Polska Cementownia Rudniki. Wśród mniejszych firm dominują zakłady wytwarzające obuwie oraz akcesoria do ich produkcji, a także przedsiębiorstwa produkujące makaron. Ocenia się, że liczba miejsc pracy w gminie nie jest wystarczająca, a mieszkańcy znajdują zatrudnienie poza jej terenem, m.in. w Częstochowie. Szansy na poprawę sytuacji na rynku pracy gmina upatruje w budowie giełdy rynku rolno-spożywczego w Kościelcu przez firmę Jurajski Agro Fresh Park S.A. Inwestycja planowana jest na lata 2022-2025.

Sytuacja gospodarcza w gminie wpływa na kondycję lokalnego rynku pracy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017-2019 liczba

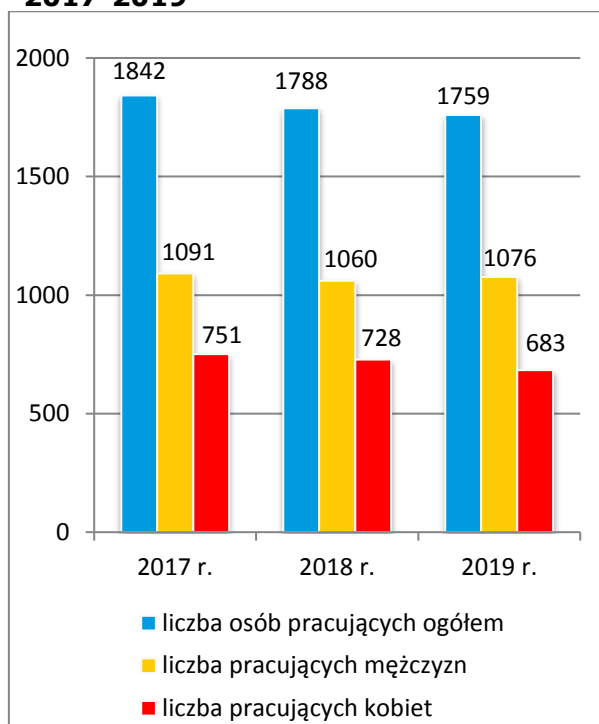
posiadających zatrudnienie mieszkańców gminy Rędziny systematycznie zmniejszała się (z 1.842 w 2017 r. do 1.759 w 2019 r.; liczba osób pracujących na 1.000 mieszkańców wyniosła: 185 w 2017 r., 179 w 2018 r., 177 w 2019 r.).

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie wynika, że stale spadała również liczba osób bezrobotnych w gminie (z 209 w 2017 r. do 136 w 2019 r.). Wśród osób pozostających bez pracy w 2017 i 2019 roku większość stanowiły kobiety (116 w 2017 r., 69 w 2019 r.), a w 2018 roku mężczyźni (87).

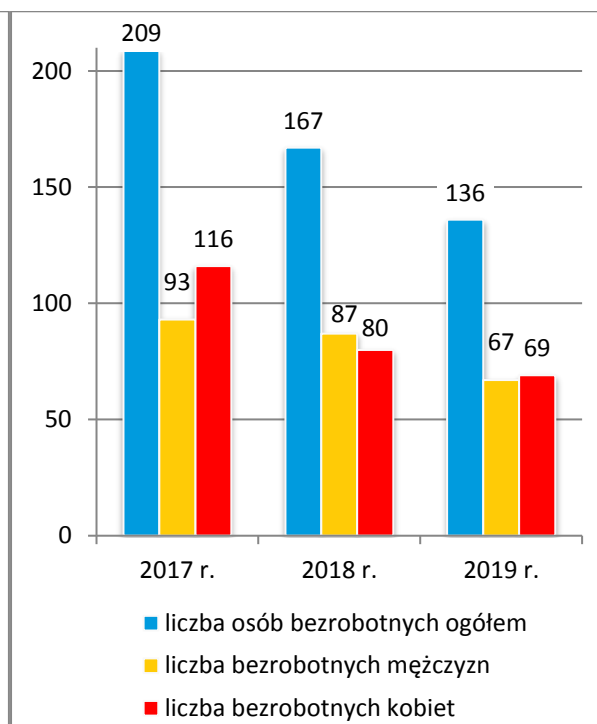
W latach 2017-2019 udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym stale zmniejszał się (3,3% w 2017 r., 2,7% w 2018 r., 2,2% w 2019 r.).

Dane szczegółowe na temat pracujących i bezrobotnych mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2017-2019*

Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2017-2019

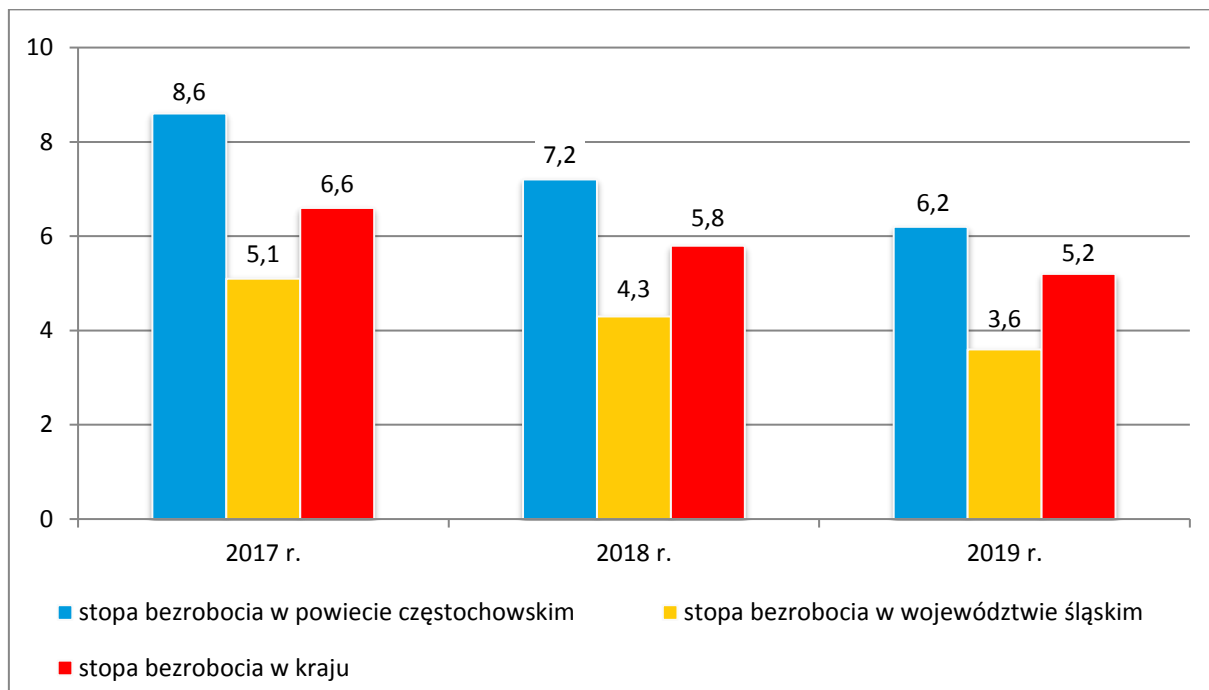

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie.

*bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

W latach 2017-2019 stopa bezrobocia w powiecie częstochowskim była wyższa niż w województwie śląskim i wyższa niż w kraju. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie częstochowskim, w województwie śląskim i w kraju w latach 2017-2019 (w %)

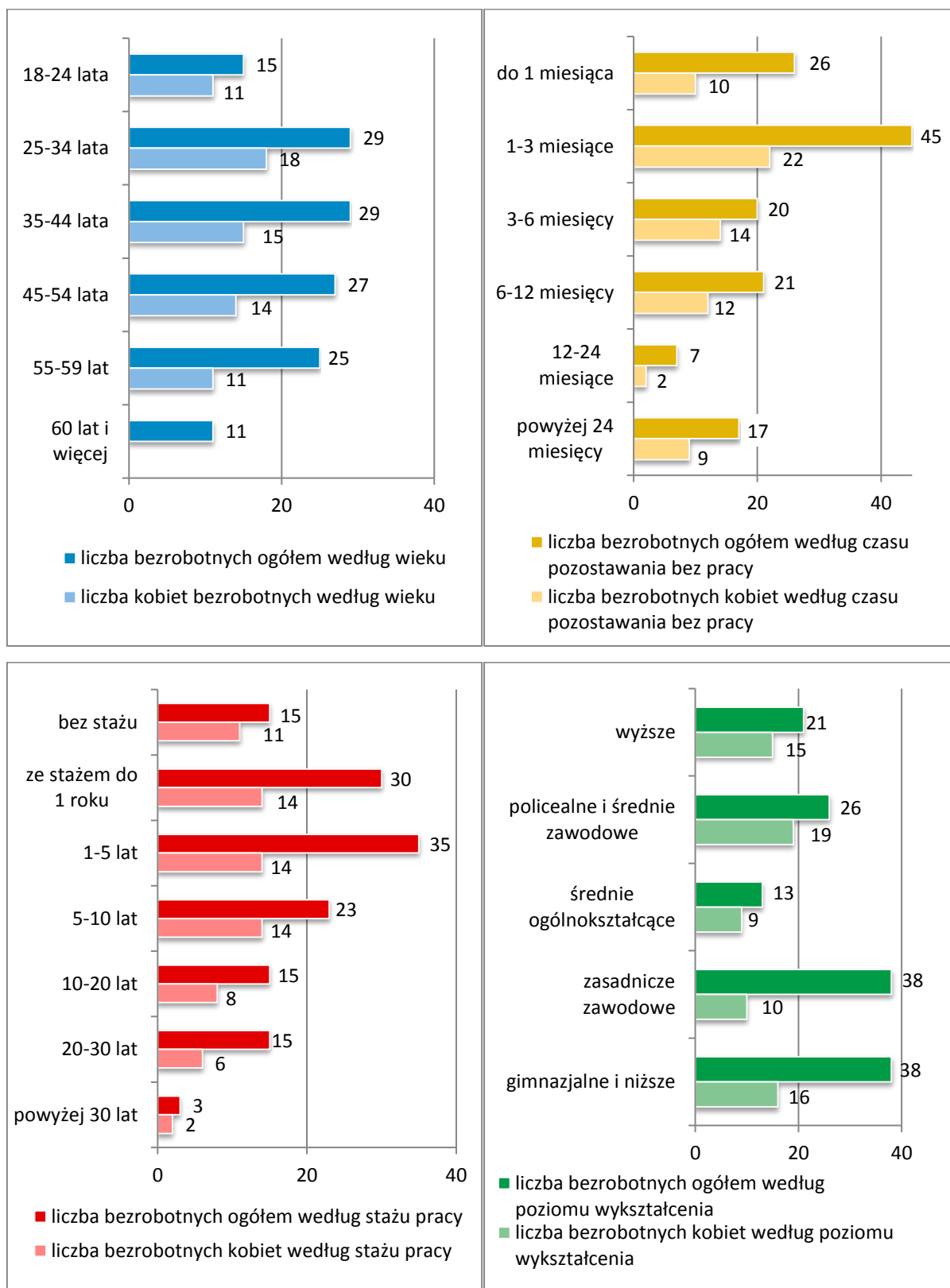

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Na koniec 2019 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (29 osób, w tym 18 kobiet) oraz w wieku 35-44 lata (29 osób, w tym 15 kobiet), osoby pozostające bez zatrudnienia krótko, od 1 do 3 miesięcy (45 osób, w tym 22 kobiety), osoby ze stażem pracy od roku do 5 lat (35 osób, w tym 14 kobiet), a także osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (38 osób, w tym 10 kobiet) oraz gimnazjalnym i niższym (38 osób, w tym 16 kobiet).

Dane szczegółowe uwzględniające podział bezrobotnych w gminie według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie.

6. EDUKACJA I WYCHOWANIE

W gminie Rędziny funkcjonuje 5 szkół podstawowych oraz 4 przedszkola i 1 oddział przedszkolny; placówki są połączone organizacyjnie w zespoły szkolno-przedszkolne. W Gminie Rędziny brak jest żłobków zapewniających opiekę nad dziećmi do lat trzech. Młodzież może kontynuować naukę m.in. w Częstochowie gdzie znajdują się licea, technika i szkoły branżowe.

Dane szczegółowe na temat placówek oświatowych działających w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1 w Rędzinach	ul. Szkolna 7, 42-242 Rędziny
2.	Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2 w Rędzinach	ul. Działkowiczów 20, 42-242 Rędziny
3.	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Kościelcu	ul. Wolności 93, 42-240 Kościelec
4.	Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Jana Pawła II w Rudnikach	ul. Szkolna 11, 42-240 Rudniki
5.	Szkoła Podstawowa im. M. Konopnickiej w Koninie	ul. Kielecka 37, 42-240 Konin

Źródło danych: Urząd Gminy Rędziny.

W roku szkolnym 2019/2020 do szkół podstawowych na terenie gminy uczęszczało 717 uczniów, a do przedszkoli łącznie 322 dzieci. W roku szkolnym 2019/2020 gmina zatrudniała 138 nauczycieli. Gmina organizowała dowóz uczniów i dzieci z niepełnosprawnością do placówek oświatowych w Częstochowie. Gmina wspomagała uczniów również w formie stypendiów szkolnych. W 2019 roku wypłacono 85 takich świadczeń na łączną kwotę 34.720 zł.

Placówki oświatowe w gminie są wyposażone w sprzęt audiowizualny, zapewniają dostęp do sali gimnastycznej (z wyłączeniem szkoły podstawowej w Koninie, gdzie brak sali gimnastycznej), boiska szkolnego, świetlicy, biblioteki i sprzętu komputerowego. Uczniowie objęci są opieką pedagoga szkolnego, psychologa i pielęgniarki, mogą również korzystać z pomocy logopedy i doradcy zawodowego. Część placówek oświatowych w gminie dysponuje stołówkami są to: ZSP 1 oraz ZSP w Rudnikach, szkoły podstawowe w Rędzinach – Osiedlu, Koninie

oraz Kościelcu nie posiadają stołówek, wszystkie placówki prowadzą dożywianie uczniów.

Szkoły organizują zajęcia pozalekcyjne, w tym koła zainteresowań – tematyczne, artystyczne i sportowe, uczestniczą w projektach i programach służących rozwijaniu umiejętności uczniów i wyrównywaniu ich szans edukacyjnych oraz doskonaleniu nauczycieli, a także realizują programy profilaktyczne i wychowawcze. Szkoły prowadzą także lekcje na temat uzależnień i działania w kierunku pedagogizacji rodziców. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi mogą korzystać z zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, rewalidacyjnych, korekcyjno-kompensacyjnych.

W ostatnich latach w gminie realizowano projekty edukacyjne finansowane ze środków Unii Europejskiej. W ich ramach szkoły wyposażono w dodatkowe sprzęty i pomoce dydaktyczne oraz zorganizowano szkolenie nauczycieli. W Zespołach Szkolno-Przedszkolnych nr 1 i 2 w Rędzinach zajęciami w ramach projektu pn. „Kompetencje Przyszłości – rozwój szkół w Gminie Rędziny” objęto 363 uczniów. Projekt pn. „Nowy wymiar edukacji” realizowano natomiast w Zespole Szkolno-Przedszkolnym im. Jana Pawła II w Rudnikach oraz w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Kościelcu. Zajęcia pn. „Rozwój kompetencji kluczowych z wykorzystaniem nowoczesnych metod edukacyjnych” prowadzone były w każdej klasie; łącznie projekt objął 250 uczniów. Z kolei Projekt pn. „Przedszkole marzeń” realizowany był w przedszkolu wchodzącym w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 1 w Rędzinach. Zajęcia z gimnastyki korekcyjnej oraz zajęcia logopedyczne prowadzono w każdej grupie przedszkolnej. Łącznie projekt objął 93 wychowanków. W jego ramach utworzono również dodatkowy oddział dla dzieci najmłodszych, zatrudniono 2 nauczycieli oraz woźną.

7. KULTURA, SPORT I REKREACJA

Główną instytucją prowadzącą działalność kulturalną w gminie Rędziny jest Gminny Ośrodek Kultury w Rędzinach z funkcjonującymi jako świetlice filiami w Rudnikach i Mariancie Rędzińskiej oraz z działającymi w jego strukturach Biblioteką Publiczną.

Do zadań Ośrodka w zakresie działalności kulturalnej należy w szczególności edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę, tworzenie warunków dla rozwoju

amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką, rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych, tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, a także rękodzieła ludowego i artystycznego. Placówka zajmuje się organizowaniem wystaw artystycznych i wernisaży, przedstawień teatralnych, koncertów, projekcji filmów, wspieraniem imprez artystycznych i rozrywkowych, prowadzeniem zajęć i warsztatów artystycznych oraz kół zainteresowań; prowadzeniem i organizowaniem działalności zespołów muzycznych, tanecznych i folklorystycznych. Ośrodek sprawuje także pieczę nad zabytkami, promuje gminę i lokalnych twórców, prowadzi działalność wydawniczą oraz zajmuje się organizowaniem działań rekreacyjnych w zakresie kultury fizycznej i imprez turystycznych.

Biblioteka, posiadająca filie w Rudnikach i w Kościelcu, służy natomiast rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych, informacyjnych i czytelniczych mieszkańców gminy oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury. Do jej zadań należy w szczególności gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych, udostępnianie zbiorów na miejscu i wypożyczanie na zewnątrz oraz prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych z uwzględnieniem szczególnych potrzeb dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2019 roku księgozbiór Biblioteki liczył 29.898 woluminów, liczba czytelników wyniosła 1.068, a liczba wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz 20.689 woluminów. Placówka umożliwia czytelnikom korzystanie z komputerów z dostępem do sieci Internet; na jej wyposażeniu jest 9 komputerów, w tym 6 dostępnych dla czytelników.

Obok podstawowej działalności Biblioteka prowadzi działania kulturalno-oświatowe i promocyjne. Należą do nich głównie spotkania autorskie, konkursy, warsztaty i lekcje biblioteczne. Placówka aktywnie promuje czytelnictwo poprzez m.in. organizowanie „Nocy z Książką”. W 2019 roku dzięki udziałowi Biblioteki w projekcie pn. „Pierwsze Czytanki dla... Przedszkolaka” – kolejnej odsłonie organizowanej przez Instytut Książki kampanii „Mała książka -wielki człowiek”, zwiększyła się liczba czytelników w wieku przedszkolnym.

Poniższa tabela zawiera wykaz placówek kulturalnych funkcjonujących w gminie.

Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
	Gminny Ośrodek Kultury w Rędzinach	ul. A. Mickiewicza 7, 42-242 Rędziny
1.	Filia w Mariance Rędzińskiej	ul. Srebrna 17, Marianka Rędzińska, 42-242 Rędziny
	Filia w Rudnikach	ul. Ogrodowa 10, 42-240 Rudniki
	Biblioteka Publiczna w Rędzinach	ul. Mickiewicza 7, 42-242 Rędziny
2.	Filia biblioteki w Rudnikach	ul. Ogrodowa 10, 42-240 Rudniki
	Filia biblioteki w Kościelecu	ul. Wolności 98, 42-240 Rudniki

Źródło danych: Urząd Gminy Rędziny.

Gmina Rędziny posiada różnorodny kalendarz imprez kulturalnych, rozrywkowych i sportowo-rekreacyjnych. Do ważniejszych imprez organizowanych w gminie należą: Dożynki, Gminny Konkurs Recytatorski, Kiermasz Bożonarodzeniowy, Turniej Tańca Towarzyskiego Grand Prix Polski PTT, Rodzinny Rajd Rowerowy, Gminny Marszobieg Terenowy, Grand Prix w Tenisie Stołowym o Puchar Wójta Gminy, Turniej Piłki Siatkowej o Puchar Wójta Gminy Rędziny, „Bieg Pamięci Karola Łąckiego”.

Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służy dostępna na jej terenie infrastruktura sportowo-rekreacyjna. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie

lp.	nazwa obiektu	adres obiektu
1.	Stadion piłkarski LKS Lotnik Kościelec	ul. Wolności 93, 42-240 Kościelec
2.	Stadion piłkarski GKS Unia Rędziny	ul. Dworcowa 18a, 42-240 Rudniki
3.	Kompleks boisk sportowych „Orlik” Rędziny	ul. Działkowiczów 20, 42-242 Rędziny
4.	Gminna Hala Sportowa	ul. Działkowiczów 20, 42-242 Rędziny
5.	Siłownie zewnętrzne	ul. Mickiewicza 7, 42-242 Rędziny ul. Działkowiczów 20, 42-242 Rędziny ul. Wolności 93, 42-240 Kościelec ul. Strażacka, 42-240 Rudniki
6.	Mini tor żużlowy	ul. Dworcowa, 42-240 Rudniki
7.	Tor do rozgrywania zawodów Pumptrack	ul. Dworcowa, 42-240 Rudniki
8.	Pumptrack wraz z infrastrukturą rekreacyjną	ul. Częstochowska, 42-240 Rudniki
9.	Kamieniołom Lipówka	ul. Dworcowa, 42-240 Rudniki

10.	Sale gimnastyczne wraz z boiskami i placami zabaw przy placówkach szkolnych	ul. Szkolna 7, 42-240 Rędziny, ul. Działkowiczów 20, 42-240 Rędziny ul. Wolności 93, 42-240 Kościelec ul. Szkolna 11, 42-240 Rudniki
11.	Boisko i plac zabaw przy placówce szkolnej	ul. Kielecka 37, 42-240 Konin
12.	Lotnisko Rudniki	Kościelec, ul. Jana Pawła II 101, 42-240 Rudniki

Źródło danych: Urząd Gminy Rędziny.

Na terenie gminy Rędziny z powodzeniem rozwija się turystyka rowerowa, a dzięki działalności Aeroklubu Częstochowskiego także turystyka i rekreacja lotnicza. Ciekawym miejscem rekreacji jest kamieniołom Lipówka, w którym organizowane są zawody Pumptrack.

8. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W gminie Rędziny funkcjonuje 8 zakładów opieki zdrowotnej, prowadzone są 4 prywatne praktyki lekarskie oraz działają 3 apteki i 1 punkt apteczny. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie

lp.	nazwa jednostki	adres jednostki
1.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska „Optima” E. Zatońska, M. Paczkowska w Rędzinach	ul. Działkowiczów 20, 42-242 Rędziny
2.	Przychodnia Lekarska „Optima” E. Zatońska, M. Paczkowska – Lekarz rodzinny w Rudnikach	ul. Warszawska 3, 42-240 Rudniki
3.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska „Optima” E. Zatońska, M. Paczkowska, Filia w Kościelcu	ul. Wolności 98, 42-240 Kościelec
4.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska A. Dydoń, P. Dydoń w Rędzinach	ul. Działkowiczów 20, 42-242 Rędziny
5.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia lekarska s.c. A. Dydoń, P. Dydoń w Rudnikach	ul. Strażacka 1, 42-240 Rudniki
6.	Nasza Przychodnia – Lekarz rodzinny Podstawowej Opieki Zdrowotnej, Laboratorium Analiz Lekarskich „Medor” w Kościelcu	ul. Mykanowska 15a, 42-240 Kościelec

7.	Przychodnia Stomatologiczna „Wolski” w Rędzinach	ul. Wolności 89, 42-242 Rędziny
8.	Centrum Medyczne „Lux Med” Ambulatorium Nr 22 w Rudnikach	ul. Mstowska 10, 42-240 Rudniki
9.	Gabinet w Rędzinach, Elżbieta Zatońska, lekarz medycyny, specjalista medycyny ogólnej i rodzinnej	ul. Żeromskiego 9, 42-242 Rędziny
10.	Gabinet Lekarski w Rędzinach, Wojciech Podhorecki	ul. Mstowska 116, 42-242 Rędziny
11.	Prywatna Praktyka Lekarska w Rędzinach, Alicja Grabowska	ul. Nowa 8/5, 42-242, Rędziny
12.	Gabinet Lekarski w Rędzinach, Ewa Machuderska-Czerwik	ul. Nowa 6/3, 42-242 Rędziny
13.	Apteka w Rędzinach-Osiedlu	ul. Działkowiczów 20, 42-242 Rędziny
14.	Apteka w Rędzinach	ul. Wolności 89, 42-242 Rędziny
15.	Apteka „Corax” w Kościelcu	Kościelec, ul. Wolności 82, 42-240 Rudniki
16.	Punkt Apteczny w Rudnikach	ul. Częstochowska 13, 42-240 Rudniki

Źródło danych: Urząd Gminy Rędziny.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017-2019 liczba porad udzielonych w gminie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej ulegała wahaniom (46.925 w 2017 r., 38.193 w 2018 r., 54.962 w 2019 r.), podobnie jak liczba porad udzielonych w gminie w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (62.240 w 2017 r., 53.095 w 2018 r., 69.754 w 2019 r.).

Specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgnarską dla mieszkańców gminy realizują placówki funkcjonujące w Częstochowie. Są to: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Miejski Szpital Zespolony w Częstochowie (Szpitale przy ul. Mirowskiej 15, ul. Mickiewicza 12 i ul. Bony 1/3, 42-200 Częstochowa) oraz Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. NMP (Szpitale przy ul. Bialska 104/118, ul. PCK 7 i al. Pokoju 44, 42-200 Częstochowa).

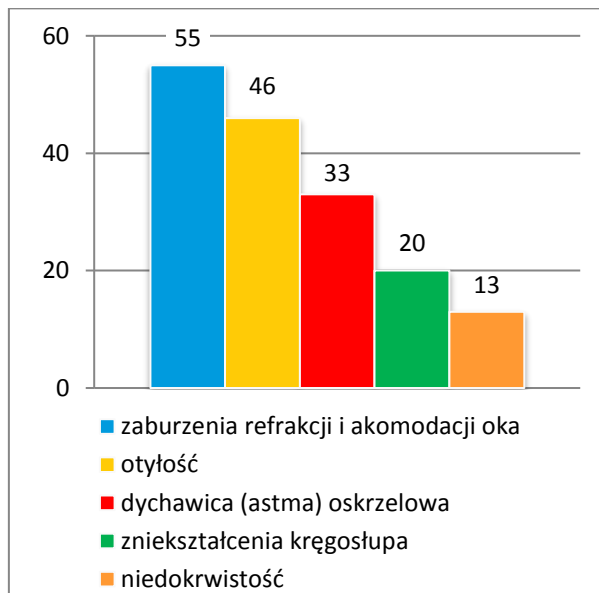
Informacji na temat stanu zdrowia mieszkańców gminy dostarczają dane przekazane przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska „Optima” E. Zatońska, M. Paczkowska w Rędzinach. Wynika z nich, że w 2019 roku z powodu chorób przewlekłych pod opieką czynną lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej pozostawało 192 dzieci i młodzieży oraz 1.292 osoby dorosłe. Najczęściej stwierdzanymi u osób w wieku przedprodukcyjnym schorzeniami były:

zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (55), otyłość (46), dychawica (astma) oskrzelowa (33), zniekształcenia kręgosłupa (20), niedokrwistość (13), alergie pokarmowe (9), upośledzenie umysłowe i alergie skórne (po 8), wady rozwojowe (6) choroby tarczycy i zaburzenia rozwoju (po 3). Z kolei u osób dorosłych najczęściej odnotowywano choroby układu krążenia (620 osób), przewlekłe choroby układu trawiennego (200), choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (178), choroby obwodowego układu nerwowego (174), cukrzycę (93), przewlekły nieżyt oskrzeli – dychawicę oskrzelową (80), otyłość (75), choroby tarczycy (56), nowotwory (40) i niedokrwistość (32).

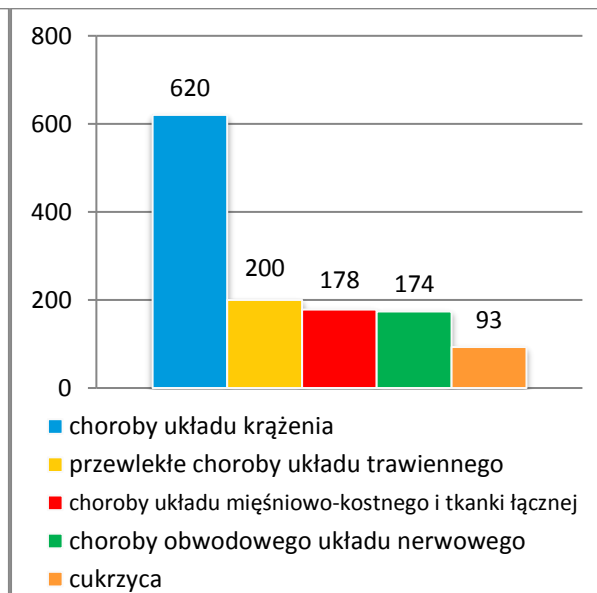
Na koniec 2019 roku łączna liczba osób zadeklarowanych do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w ww. placówce wynosiła 5.876, w tym 1.162 dzieci i 4.714 osób dorosłych.

Dane szczegółowe na temat schorzeń najczęściej stwierdzanych u dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 17. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2019 roku

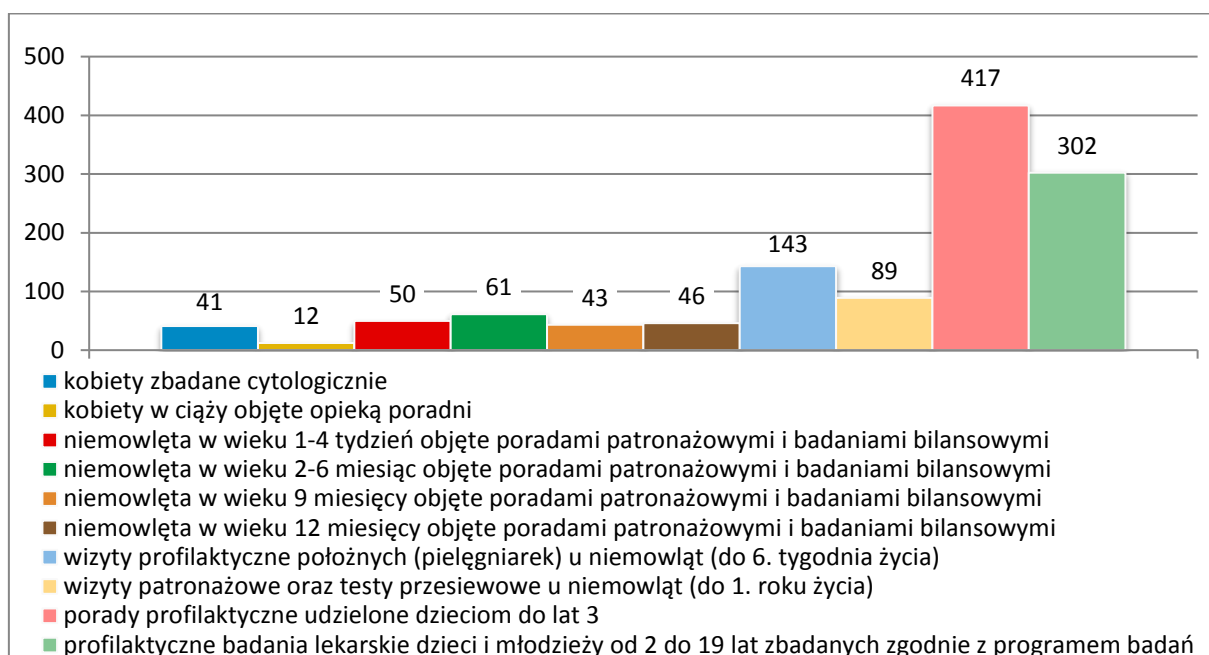
Wykres 18. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2019 roku

Źródło danych: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska „Optima”
E. Zatońska, M. Paczkowska w Rędzinach.

W 2019 roku Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska „Optima” E. Zatońska, M. Paczkowska w Rędzinach sprawował także opiekę profilaktyczną nad matką i dzieckiem. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 19. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2019 roku

Źródło danych: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska „Optima” E. Zatońska, M. Paczkowska w Rędzinach.

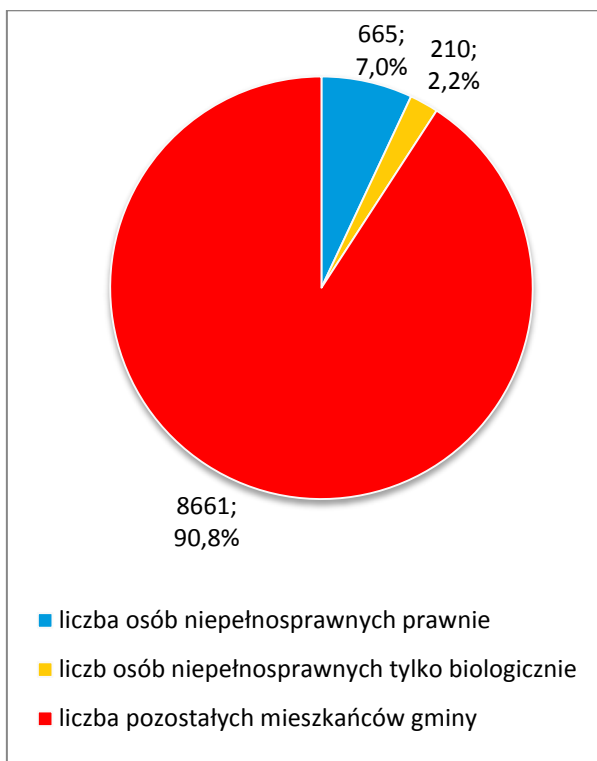
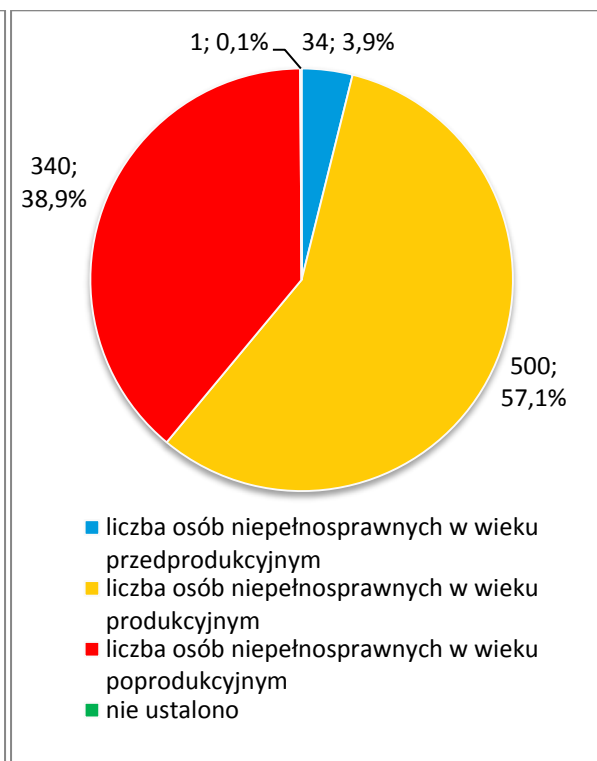
W 2019 roku cytologicznie zbadano 41 kobiet, a opieką poradni objęto 12 kobiet w ciąży, którym udzielono 63 porady. Poradom patronażowym i badaniom bilansowym (w tym przesiewowym) poddano 50 niemowląt od 1 do 4 tygodnia życia, 61 niemowląt od 2 do 6 miesiąca, 43 niemowląt w wieku 9 miesięcy oraz 46 niemowląt w wieku 12 miesięcy. Liczba wizyt profilaktycznych położnych (pielęgniarek) u niemowląt do 6. tygodnia życia oraz liczba wizyt patronażowych pielęgniarek i testów przesiewowych u niemowląt do 1. roku życia wyniosła odpowiednio 143 i 89. Z porad profilaktycznych korzystały również dzieci do lat 3 (udzielono 417 takich porad), natomiast profilaktycznym badaniom lekarskim poddano 302 dzieci i młodzieży w wieku od 2 do 19 lat.

Schorzeniami najczęściej stwierdzanymi u dorosłej populacji są choroby układu krążenia. Obok schorzeń narządów ruchu i neurologicznych należą one do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności, która oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują uszkodzenia narządu wzroku i słuchu, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

Mimo upływu lat, jedynym, pełnym źródłem informacji, które na szczeblu gminnym pozwala ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz dokonać ich charakterystyki są dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku. Wyniki ostatniego, przeprowadzonego w 2011 roku Spisu nie zostały bowiem szczegółowo opracowane na szczeblu gminnym.

W 2002 roku w gminie Rędziny mieszkało 875 osób niepełnosprawnych, w tym 462 mężczyzn i 413 kobiet. Wśród nich większość stanowiły osoby niepełnosprawne prawnie (665 osób, tj. 76%), czyli takie, które w czasie badania posiadały aktualne orzeczenie ustalające niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo (osoby w wieku 16 lat i więcej) lub dysponowały uprawnieniem do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego (dzieci poniżej 16 roku życia). Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, czyli takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych, stanowiły grupę 210 osób (24%).

Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle mieszkańców gminy wynosił 9,2%, a w ich strukturze wiekowej dominowały osoby w wieku produkcyjnym (500 osób, tj. 57,1%) i poprodukcyjnym (340 osób, tj. 38,9%). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku**Wykres 21. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku**

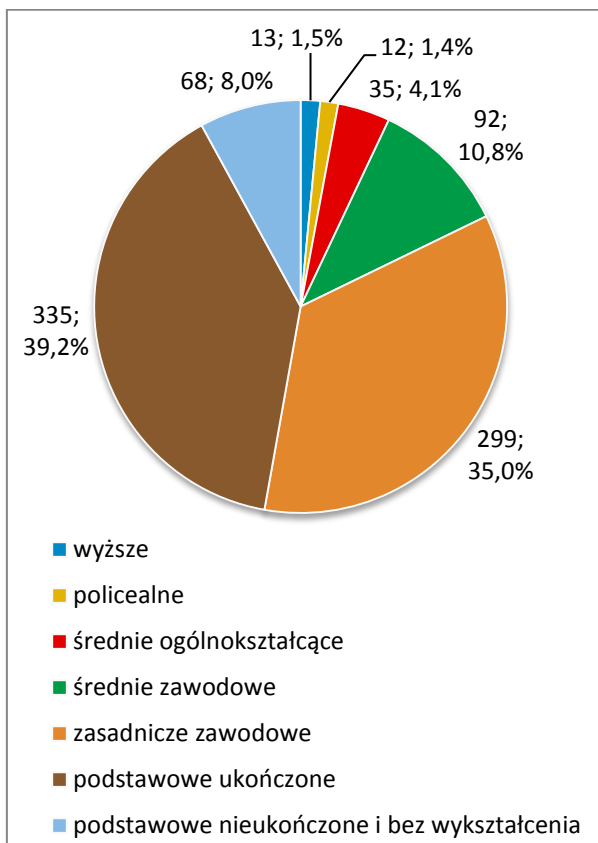
Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Osoby niepełnosprawne będące w wieku poprodukcyjnym stanowiły 21,5% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku w 2002 roku. Dużo mniejszy był udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w gronie osób w wieku produkcyjnym, wynosił on bowiem 8,6%.

Na poziom uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym ma wpływ nie tylko rodzaj i stopień niepełnosprawności czy wiek, ale również posiadane wykształcenie, a co za tym idzie przygotowanie zawodowe. W 2002 roku wśród mieszkańców gminy w wieku 13 lat i więcej dotkniętych niepełnosprawnością największe grupy stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (335 osób, tj. 39,2%) oraz zasadniczym zawodowym (299 osób, tj. 35%). Niski poziom wykształcenia w znaczący sposób utrudniał osobom niepełnosprawnym znalezienie i utrzymanie zatrudnienia. Potwierdzają to dane dotyczące poziomu ich aktywności zawodowej, z których wynika, że zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością była bierna zawodowo (706 osób, tj. 80,7%).

Dane szczegółowe na temat poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych z gminy oraz ich aktywności ekonomicznej przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 22. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

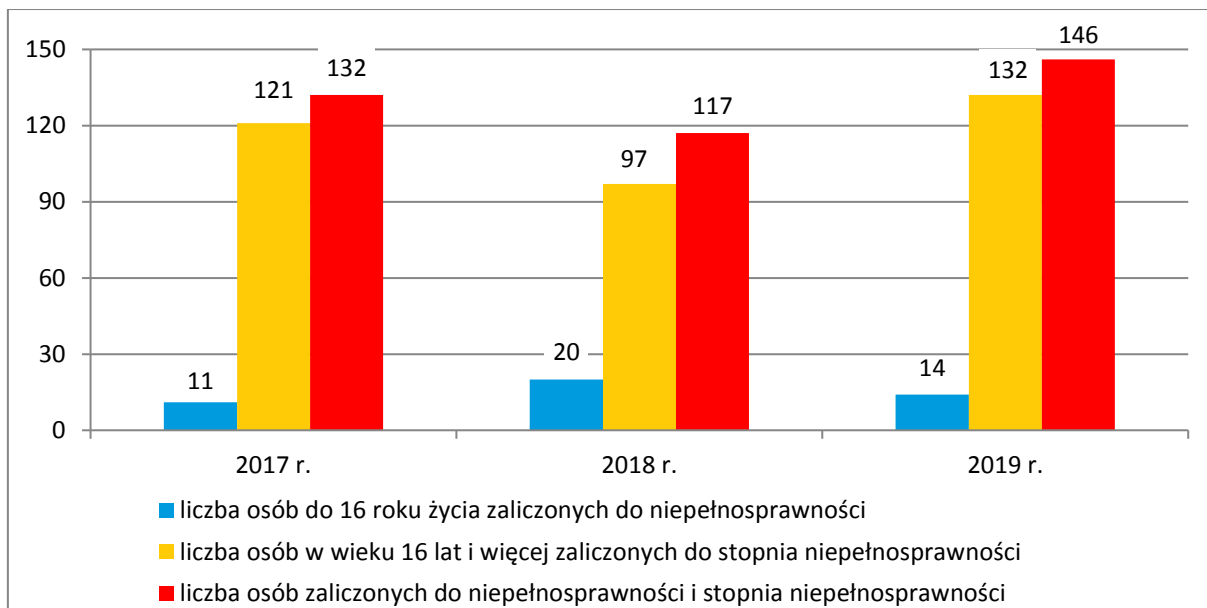
Wykres 23. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Orzecznictwem o niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców gminy Rędziny w zajmuje się Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Częstochowie. Według jego danych, w latach 2017-2019 liczba wydanych mieszkańcom gminy orzeczeń o niepełnosprawności (dla dzieci do 16 roku życia) ulegała wahaniom (11 w 2017 r., 20 w 2018 r., 14 w 2019 r.), podobnie jak liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dla osób powyżej 16 roku życia; (121 w 2017 r., 97 w 2018 r., 132 w 2019 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 24. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZON w Częstochowie do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2017-2019

Źródło danych: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Częstochowie.

9. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi, które niejednokrotnie są przyczyną wystąpienia przemocy w rodzinie. Dane szacunkowe w tym zakresie przygotowała Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zawiera je poniższa tabela.

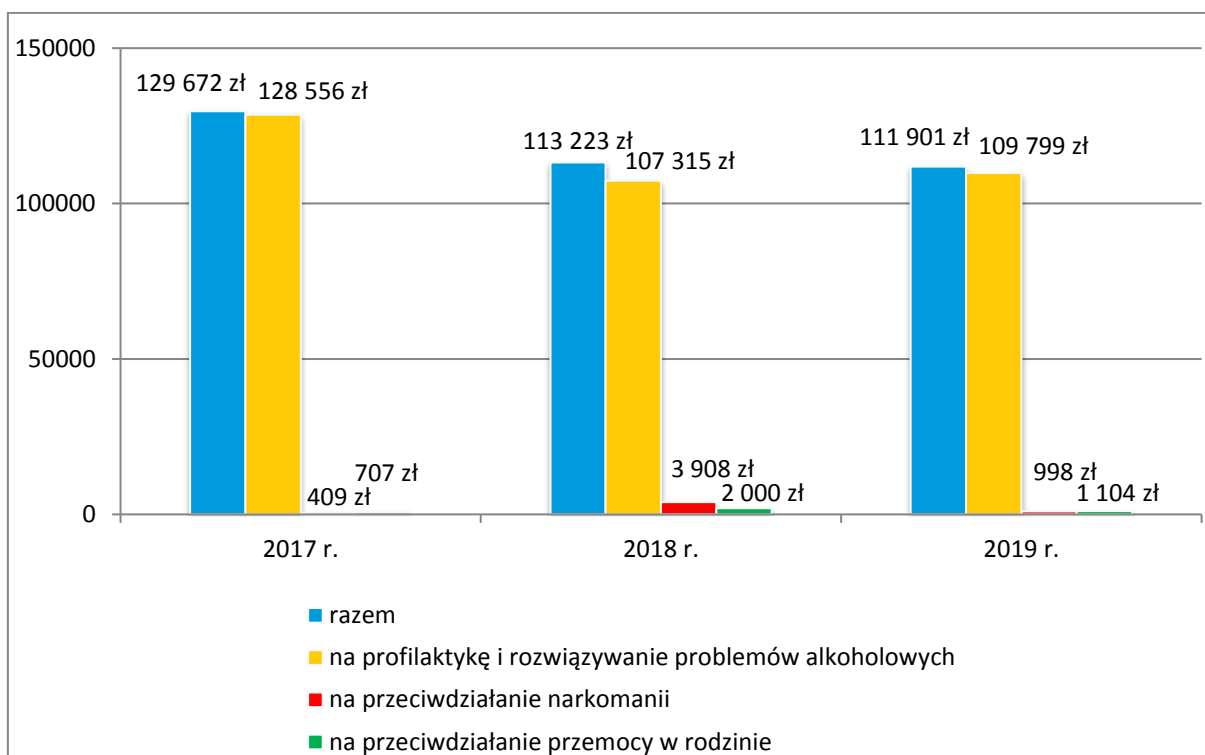
Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Źródło danych szacunkowych: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

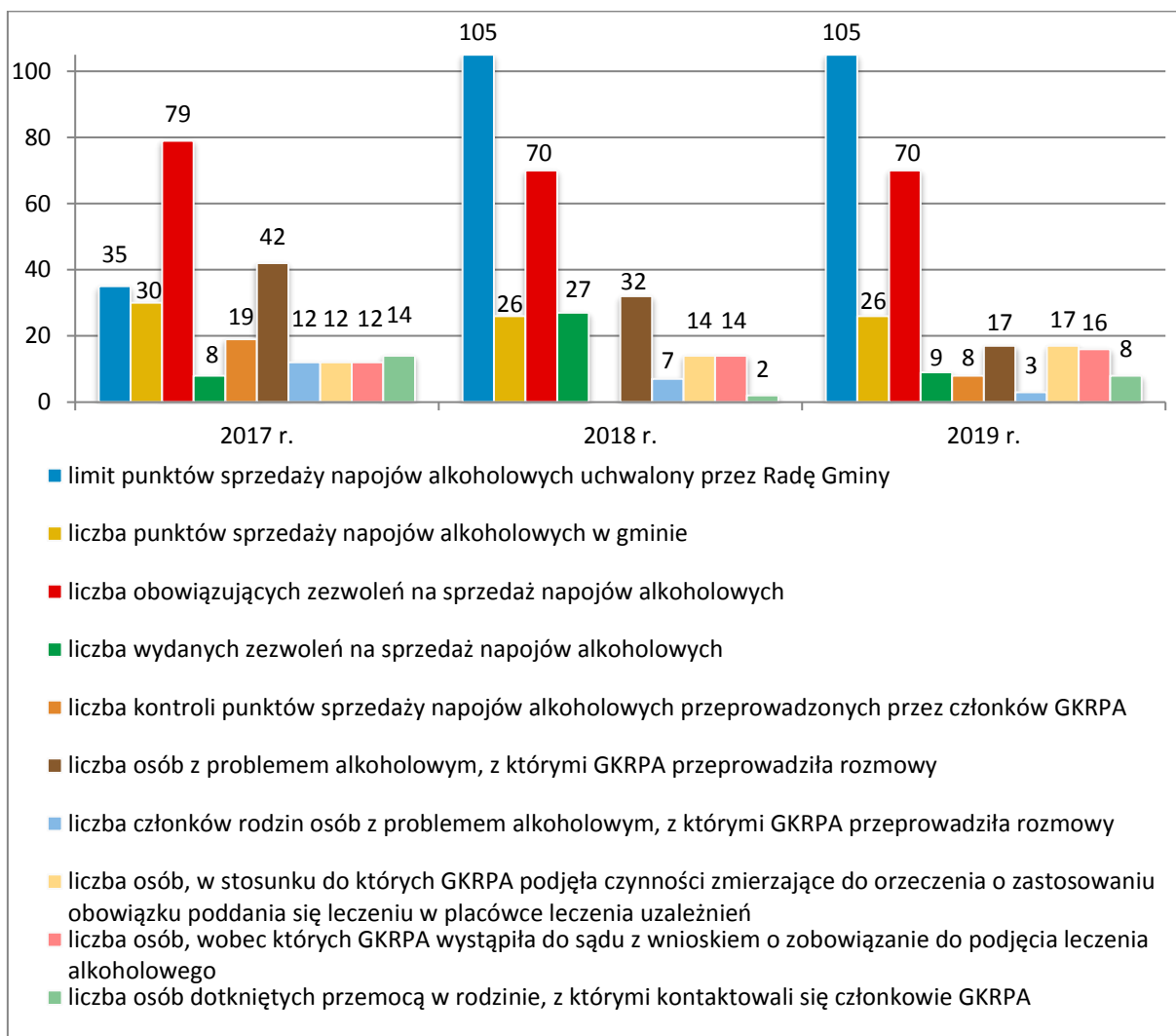
Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie w gminie Rędziny w latach 2017-2019.

Wykres 25. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2017-2019

Źródło danych: Urząd Gminy Rędziny.

W 2019 roku wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie była niższa niż w latach 2017-2018 (129.672 zł w 2017 r., 113.223 zł w 2018 r., 111.901 zł w 2019 r.).

Poniższy wykres przedstawia wybrane dane na temat rynku napojów alkoholowych w gminie Rędziny, a także aktywności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która zajmuje się inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. W ramach swoich zadań podejmuje ona m.in. czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Wykres 26. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2017-2019

Źródło danych: Urząd Gminy Rędziny.

W latach 2018-2019 uchwalony przez Radę Gminy limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie był trzykrotnie wyższy niż w 2017 roku (35 w 2017 r., po 105 w latach 2018-2019), a liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie (30 w 2017 r., po 26 w latach 2018-2019) oraz liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych niższa (odpowiednio 30 i 79 w 2017 r. i po 26 i 70 w latach 2018-2019). W analizowanym okresie wahaniami ulegała liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (8 w 2017 r., 27 w 2018 r., 9 w 2019 r.).

W latach 2017-2019 liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy, zmniejszała się z roku na rok (z 42 w 2017 r. do

17 w 2019 r.), podobnie jak liczba członków rodzin tych osób (z 12 w 2017 r. do 3 w 2019 r.).

W latach 2017-2019 GKRPA podejmowała również czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień (w stosunku do 12 osób w 2017 r., 14 w 2018 r. i 17 w 2019 r.) oraz występowała do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia alkoholowego (wobec 12 osób w 2017 r., 14 w 2018 r., 16 w 2019 r.).

W latach 2017-2019 członkowie GKRPA kontaktowali się z odpowiednio 5, 2 i 3 osobami stosującymi przemoc w rodzinie, a w 2017 i 2019 roku z odpowiednio 9 i 5 osobami doznającymi przemocy w rodzinie.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie gminy ogrywają: w Rędzinach – Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w Częstochowie – Ośrodek Pomocy Osobom z Problemami Alkoholowymi, Ośrodek Terapii Uzależnień – Dzienny Oddział Leczenia Uzależnień od Alkoholu, Centrum Terapii Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu, Jurajskie Centrum Leczenia Uzależnień i Usług Społecznych – Oddział Dzienny Terapii Uzależnień, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i działający przy nim Punkt Interwencji Kryzysowej, Częstochowskie Centrum Interwencji Kryzysowej, a także Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapii Uzależnień Sp. z o. o. w Parzymiechach – Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych, Wojewódzki Szpital Neuropsychiatryczny w Lublińcu oraz Komisarjat Policji w Kłomnicach.

Dane szczegółowe na temat podmiotów mogących wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie

nazwa podmiotu	adres podmiotu
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rędzinach	ul. Wolności 87, 42-244 Rędziny
Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie w Rędzinach	ul. Wolności 87, 42-242 Rędziny
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rędzinach	ul. Mickiewicza 7, 42-242 Rędziny
Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Rędzinach	ul. Mickiewicza 7, 42-242 Rędziny
Ośrodek Pomocy Osobom z Problemami Alkoholowymi w Częstochowie	ul. Sikorskiego 78, 42-200 Częstochowa
Ośrodek Terapii Uzależnień – Dzienny Oddział Leczenia Uzależnień od Alkoholu w Częstochowie	ul. Ogrodowa 66, 42-200 Częstochowa
Centrum Terapii Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Częstochowie	ul. Barlickiego 2, 42-207 Częstochowa
Jurajskie Centrum Leczenia Uzależnień i Usług Społecznych – Oddział Dzienny Terapii Uzależnień w Częstochowie	ul. 1 Maja 25, 42-200 Częstochowa
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Częstochowie	ul. Sobieskiego 9, 42-200 Częstochowa
Punkt Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Częstochowie	ul. Sobieskiego 9, 42-200 Częstochowa
Częstochowskie Centrum Interwencji Kryzysowej w Częstochowie	ul. Rejtana 7b, 42-202 Częstochowa
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapii Uzależnień Sp. z o.o. w Parzymiechach – Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych	ul. 1 Maja 25, 42-200 Częstochowa
Wojewódzki Szpital Neuropsychiatryczny im. dr Emila Cyrana w Lublińcu	ul. Grunwaldzka 48, 42-700 Lubliniec
Komisariat Policji w Kłomnicach	ul. Częstochowska 34, 42-270 Kłomnice

Źródło danych: Urząd Gminy Rędziny.

W działającym na terenie gminy Punkcie Konsultacyjnym pomoc świadczy psychoterapeuta – certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień. W 2019 roku objął on wsparciem łącznie 66 osób, którym udzielił 193 porady, w tym 35 osób uzależnionych (97 porad), 11 osób współuzależnionych (31 porad), 7 osób doświadczających przemocy domowej (20 porad), 5 sprawców przemocy domowej (15 porad) oraz 8 osób, które zgłosiły się z innymi trudnościami i zaburzeniami (30 porad).

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rędzinach wynika, że w 2019 roku liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem z powodu alkoholizmu była niższa niż w latach 2017-2018 (32 rodziny liczące 42 osoby w 2017 r., 23 rodziny liczące 36 osób w 2018 r., 18 rodzin liczących 31 osób w 2019 r.). Jednocześnie Ośrodek udzielał wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym problemem przemocy (1 osobie w 2017 r., 2 rodzinom liczącym 4 osoby w 2018 r., 2 rodzinom liczącym 6 osób w 2019 r.), a także, w 2017 roku, 1 osobie dotkniętej narkomanią.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rędzinach zapewniał także obsługę organizacyjno-techniczną Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W 2019 roku odbyły się 4 spotkania Zespołu, który procedurą „Niebieskie Karty” objął 9 rodzin.

Prowadzona w gminie działalność profilaktyczna z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie (w szczególności w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych) obejmuje m.in. organizowanie i realizowanie programów profilaktycznych, jednorazowych prelekcji i pogadanek, spektakli profilaktycznych, festynów i innych imprez plenerowych, imprez sportowych, konkursów, pozalekcyjnych zajęć sportowych, zajęć z programem profilaktycznym dla dzieci z grup ryzyka oraz wypoczynku dla dzieci i młodzieży.

W 2019 roku programami z obszaru profilaktyki uniwersalnej objęto 19 uczniów, 2 nauczycieli i 19 rodziców, w spektaklach profilaktycznych uczestniczyło 60 osób, w festynach i innych imprezach plenerowych – 280 osób, w imprezach sportowych – 390 osób, a w konkursach – 50 osób, w pozalekcyjnych zajęciach sportowych – 45 osób, w zajęciach z programem profilaktycznym dla dzieci z grup ryzyka – 25 dzieci, w tym 6 dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, a w koloniach z programem zajęć profilaktycznych – 90 osób.

10. PROBLEM BEZDOMNOŚCI

W ujęciu socjologicznym bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Ze względu na trudną do określenia skalę, złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki jest zjawiskiem o zasięgu i znaczeniu globalnym, mającym

jednocześnie specyficzne regionalne i lokalne uwarunkowania, które wpływają na dobór odpowiednich środków przeciwdziałania.

Zapobieganie bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób bezdomnych i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

W gminie Rędziny zjawisko bezdomności występuje, a pomoc osobom nim zagrożonym i dotkniętym świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rędzinach. W 2017 roku, w związku z bezdomnością, objął on wsparciem 7 osób, a w latach 2018-2019 odpowiednio 10 i 6 osób.

Osoby bezdomne kierowane są do placówek zapewniających schronienie, jak również mogą być im udzielane świadczenia z pomocy społecznej w formie zasiłków celowych, okresowych i stałych. Na terenie gminy znajduje się również prowadzone przez Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy Agape z Częstochowy Schronisko dla bezdomnych w Mariance Rędzińskiej (ul. Srebrna 25, 42-242 Marianka Rędzińska).

Gmina Rędziny kieruje osoby bezdomne także do Schroniska dla bezdomnych w Lubojence (Lubojenka, ul. Prosta 99 i Prosta 99b, 42-209 Częstochowa), które jest przeznaczone dla osób wymagających dodatkowego wsparcia ze względu na zły stan zdrowia. Schronisko to również jest prowadzone przez Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy Agape z Częstochowy.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy Rędziny czuwa Komenda Miejska Policji w Częstochowie (ul. J. Popiełuszki 5, 42-200 Częstochowa), a bezpośrednie czynności policyjne wykonują funkcjonariusze Komisariatu Policji w Kłomnicach (ul. Częstochowska 34, 42-270 Kłomnice), brak Komisariatu Policji w Rędzinach.

Według danych Komisariatu Policji w Kłomnicach, w 2019 roku na terenie gminy Rędziny odnotowano 19 przestępstw, wśród których dominowały przestępstwa polegające na kradzieży mienia oraz kradzieży z włamaniem (15 przypadków). W odniesieniu do stwierdzonych przestępstw ujawniono 24 sprawców (wszyscy byli pełnoletni).

Dane szczegółowe na temat przestępstw popełnionych w gminie w 2019 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Przestępstwa popełnione w gminie w 2019 roku

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw	liczba sprawców
kradzież mienia	12	13
kradzież z włamaniem	3	7
uszkodzenie mienia	3	3
uszkodzenie ciała	1	1

Źródło: Komisariat Policji w Kłomnicach.

Funkcjonariusze Policji na bieżąco monitorują sytuację we wszystkich obszarach mających wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy. Systematycznie udzielają mieszkańcom porad dotyczących m.in. mechanizmów oszustw („na wnuczka”, „na porwanie”, „na wypadek”, „na policjanta”), bezpieczeństwa w sieci i przemocy domowej. Wśród kampanii społecznych i akcji prewencyjnych realizowanych w 2019 roku znalazły się m.in.: „Moje bezpieczne dziecko” – poruszająca problematykę bezpieczeństwa dzieci w kontaktach z dorosłymi, „Koperta życia” – akcja adresowana do seniorów, „Wkraczasz w dorosłość – wybieraj!” – adresowana do młodzieży i dotycząca profilaktyki uzależnień.

Istotne znaczenie dla mieszkańców gminy ma również bezpieczeństwo pożarowe. Na jej terenie działają cztery jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej: w Rędzinach, Rudnikach, Kościelcu i Koninie. W 2019 roku strażacy z gminy gasili 89 pożarów oraz uczestniczyli w 63 akcjach likwidacji miejscowych zagrożeń.

12. POMOC SPOŁECZNA I WSPARCIE RODZINY

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

W gminie Rędziny zadania z zakresu pomocy społecznej i wspierania rodziny wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rędzinach. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o Karcie Dużej Rodziny, ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W 2019 roku kadre Ośrodka stanowiło 15 osób, w tym kierownik i jego zastępca oraz 4 pracowników socjalnych. Ośrodek zatrudniał dodatkowo 8 osób świadczących usługi opiekuńcze na umowy cywilno-prawne. Spośród zatrudnionych w GOPS-ie pracowników, 13 pracowników posiadało wykształcenie wyższe, a 2 wykształcenie średnie.

W analizowanym roku Ośrodek spełniał wynikający z art. 110 ust. 11-12 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników, lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną 1pracownika socjalnego na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w GOPS-ie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Kadra GOPS-u w 2019 roku

	liczba osób
kadra kierownicza	2
pracownicy socjalni	4
pozostali pracownicy	9

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rędzinach.

W 2019 roku wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie były wyższe niż w latach 2017-2018 (10.189.226 zł w 2017 r., 10.551.724 zł w 2018 r., 13.489.205 zł w 2019 r.). Przyczyniło się do tego głównie świadczenie wychowawcze, na które wydatki wzrosły w 2019 roku do 7.810.052 zł. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2017-2019

rozdziały	wysokość wydatków (w zł)		
	w 2017 r.	w 2018 r.	w 2019 r.
pomoc społeczna			
domy pomocy społecznej	194.491	222.500	251.258
przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	707	2.000	1.104
składki na ubezpieczenia zdrowotne	45.643.	53.439	36.018
zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	57.999	160.132	227.462
zasiłki stałe	357.738	364.134	395.699
Ośrodek Pomocy Społecznej	568.848	621.687	748.362
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	61.745	55.715	125.526
pomoc w zakresie dożywiania	81.247	78.762	81.773
rodzina			
świadczenie wychowawcze	5.924.340	5.595.978	7.810.052
świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	2.815.015	2.933.626	3.292.282
wspieranie rodziny	56.701	384.383	399.106
rodziny zastępcze	24.752	33.706	44.796

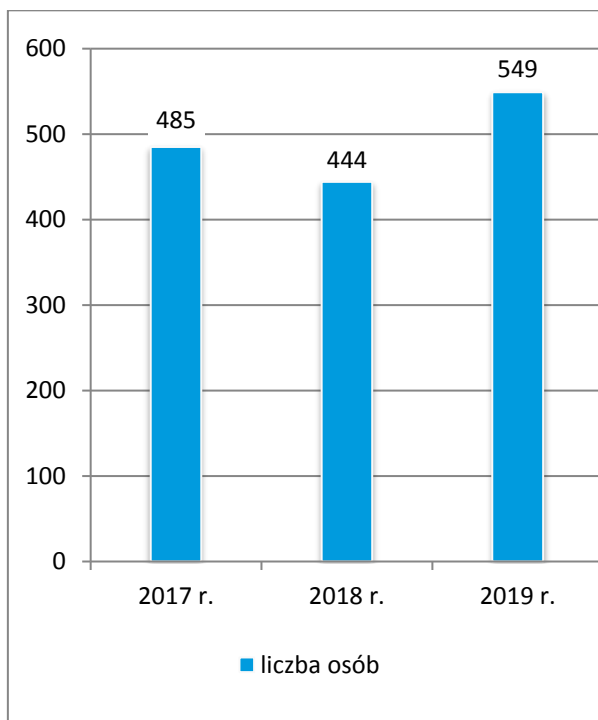
składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne	X	X	38.567
edukacyjna opieka wychowawcza			
pomoc materialna dla uczniów	0	45.662	37.200
ogółem	10.189.226	10.551.724	13.489.205
w tym w budżecie GOPS-u	9.620.378	10.551.724	13.489.205

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rędzinach.

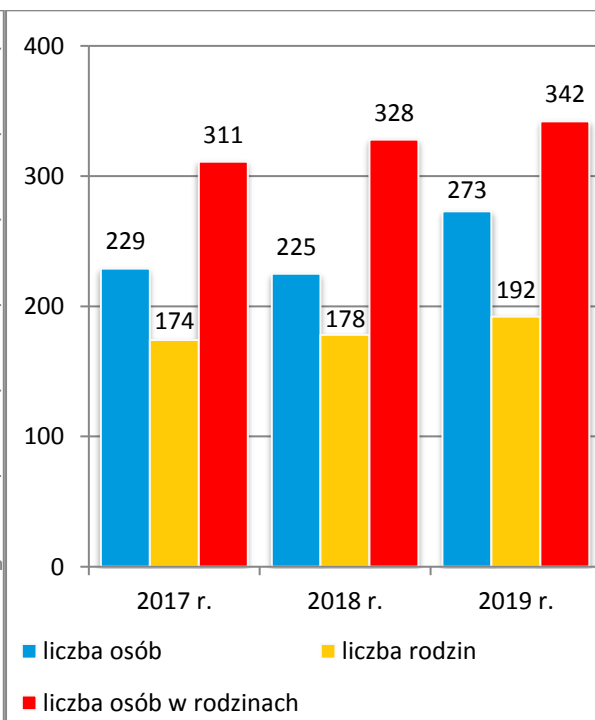
W 2019 roku liczba osób w gminie, którym udzielono pomocy i wsparcia, oraz przyznano świadczenie wzrosła w stosunku do roku 2017 (z odpowiednio 485 i 225 w 2017 r. do 549 i 273 w 2019 r.). Podobnie, wzrosła liczba osób, które otrzymały świadczenie pieniężne (ze 177 w 2017 r. do 198 w 2019 r.) oraz niepieniężne (z 61 w 2017 r. do 94 w 2019 r.). W analizowanym okresie liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy, także wzrosła (174 w 2017 r., 178 w 2018 r., 192 w 2019 r.).

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w gminie.

Wykres 27. Osoby w gminie, którym w latach 2017-2019 udzielono pomocy i wsparcia

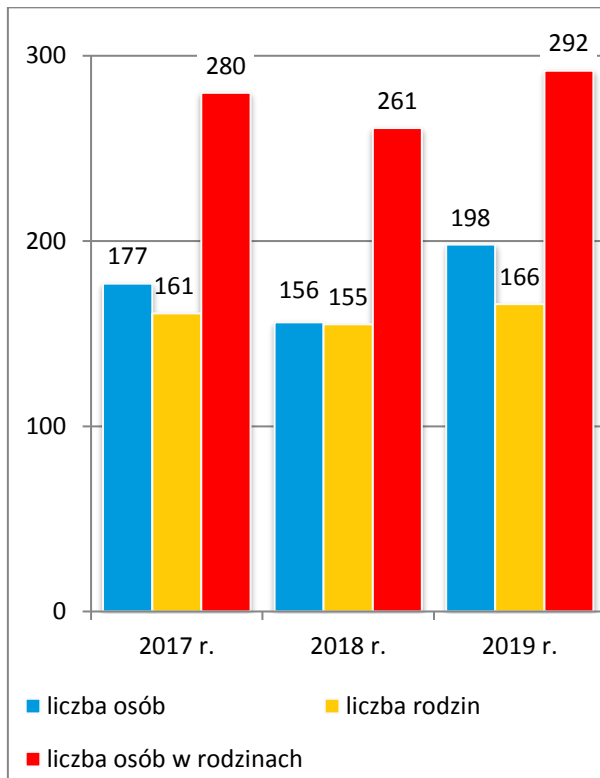

Wykres 28. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie

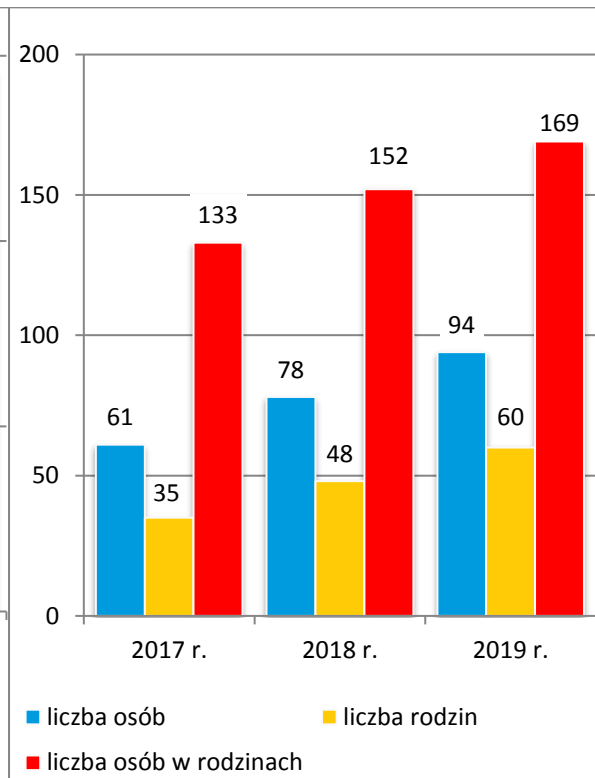

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rędzinach.

Wykres 29. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie pieniężne

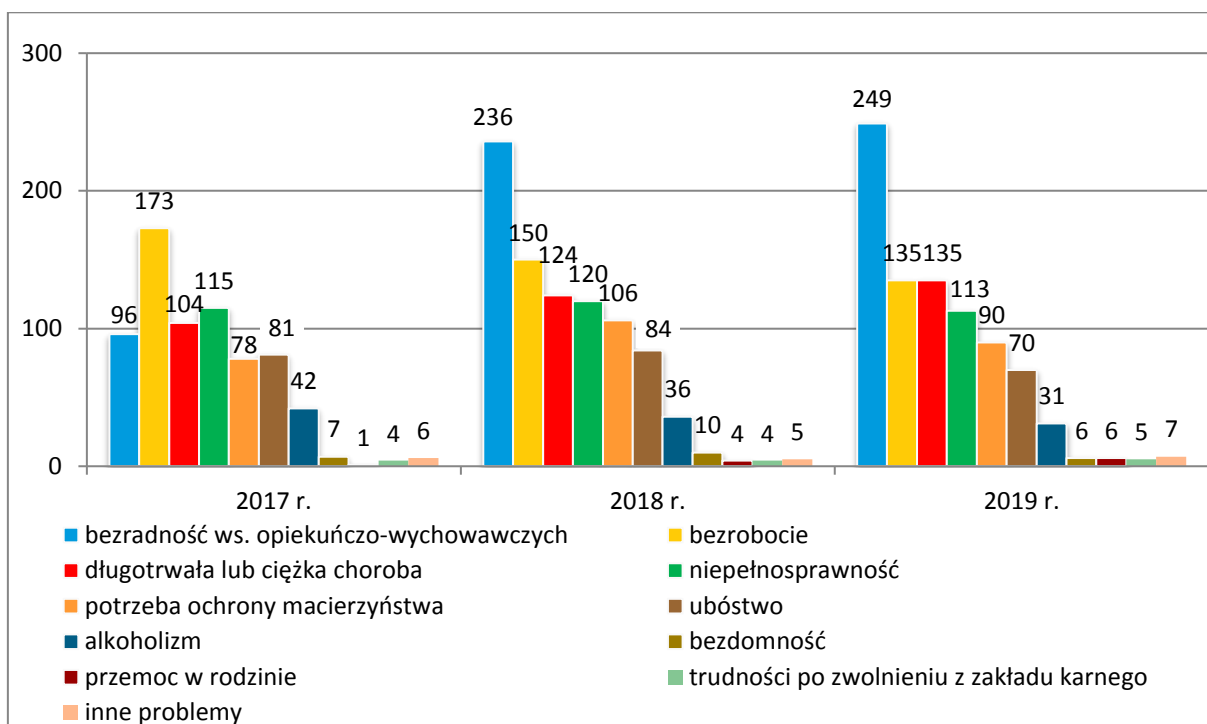

Wykres 30. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie niepieniężne

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rędzinach.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS w latach 2017-2019 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny doświadczające bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, dotknięte długotrwałą lub ciężką chorobą, niepełnosprawnością, a także bezrobotne. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 31. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rędzinach.

W latach 2017-2019 systematycznie zwiększała się liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (z 96 w 2017 r. do 249 w 2019 r.) oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby (ze 104 w 2017 r. do 135 w 2019 r.). Jednocześnie stale spadała liczba odbiorców wsparcia dotkniętych bezrobociem (z 173 w 2017 r. do 135 w 2019 r.) i alkoholizmem (z 42 w 2017 r. do 31 w 2019 r.). Na stabilnym poziomie pozostawała liczba osób w rodzinach zmagających się z niepełnosprawnością (115 w 2017 r., 120 w 2018 r., 113 w 2019 r.).

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez GOPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2017-2019

formy świadczeń		liczba osób			kwota świadczeń		
		2017 r.	2018 r.	2019 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
pieniężne	zasiłek stały	66	66	63	357.738	364.134	395.699
	zasiłek okresowy	45	52	69	57.999	61.656	83.076
	zasiłek celowy	145	124	151	127.430	101.620	83.396
niepieniężne	posiłek	60	60	77	27.967	42.415	45.341
	schronienie	4	7	11	13.414	32.365	59.908
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	2	2	1	4.904	6.428	2.668
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	7	7	10	194.491	222.500	241.658
usługi	usługi opiekuńcze	4	6	12	68.405	52.308	90.568
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0
	poradnictwo specjalistyczne	0*	0*	3*	X	X	X
	praca socjalna	165*	203*	171*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	0*	1*	0*	X	X	X
	kontrakt socjalny	16	7	12	X	X	X
	projekt socjalny	0	0	0	X	X	X
	indywidualny program wychodzenia z bezdomności	0	0	0	X	X	X
	indywidualny program zatrudnienia socjalnego (CIS)	0	0	0	X	X	X
wspieranie rodziny i piecza zastępcza	wspieranie rodziny przez asystenta rodziny (liczba asystentów rodziny)	12* (2)	12* (1)	9* (1)	X	X	X
	liczba dzieci w pieczy zastępczej/odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej (w zł)	(6)24.753	(6)33.706	(8)44.796	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rędzinach.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2017-2019 był zasiłek celowy. Jest on przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, opłat za gaz, energię, wodę i czynsz, a także kosztów pogrzebu. W latach 2017-2019 liczba osób nim objętych ulegała wahaniom (145 w 2017r., 124 w 2018 r., 151 w 2019 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” realizowanego w latach 2017-2018 oraz „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 r. Nowy program na lata 2019-2023 zakłada wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Program „Posiłek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. W ramach Programu dofinansowane są także posiłki dowożone osobom dorosłym, w tym osobom niewychodzącym z domu (np. ze względu na podeszły wiek czy niepełnosprawność), niebędącym w stanie przygotować sobie codziennie gorącego posiłku. W 2019 roku liczba osób objętych posiłkiem była większa niż w latach 2017-2018 (po 60 w latach 2017-2018, 77 w 2019 r.).

Ważną formą wsparcia niepieniężnego w latach 2017-2019 było także pokrywanie kosztów pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej. W 2019 roku ich liczba była wyższa niż w latach 2017-2018 (po 7 w latach 2017-2018, 10 w 2019 r.).

Wśród usług główną rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych i tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. W latach 2017-2019 liczba rodzin, które objęto pracą socjalną, ulegała wahaniom (165 w 2017 r., 203 w 2018 r., 171 w 2019 r.).

Istotne znaczenie miało również świadczenie usług opiekuńczych. Liczba osób objętych tą formą pomocy zwiększała się z roku na rok (z 4 w 2017 r. do 12 w 2019 r.).

W analizowanym okresie Ośrodek realizował również zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej. W 2017 roku z rodzinami wymagającymi wsparcia pracowało 2 asystentów rodziny, a w latach 2018-2019 1 asystent. Pod ich opieką pozostawało 12 rodzin w latach 2017-2018 oraz 9 rodzin w 2019 roku. Środki na pokrycie kosztów związanych z zatrudnieniem asystenta rodziny zostały pozyskane w ramach Programu „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej”. Gmina ponosiła również odpłatność za pobyt dzieci z gminy w pieczy zastępczej (za 6 w 2017 r. i w 2018 r., za 8 w 2019 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Dzieci z gminy umieszczone w pieczy zastępczej w latach 2017-2019

dzieci w pieczy zastępczej	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej ogółem	6	6	8
liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej	6	6	8
liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rędzinach.

W gminie realizowany był również rządowy program pomocy dla rodzin wielodzietnych. Koordynacją jego realizacji zajmuje się GOPS, który wydaje uprawnionym Karty Dużej Rodziny. W 2019 roku wydano 127 kart, tj. o 91 więcej niż w 2018 roku. Tak znaczny wzrost był skutkiem zmian w ustawie, zgodnie z którymi od 2019 roku o Kartę Dużej Rodziny mogą się ubiegać również rodzice, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu co najmniej trójkę dzieci bez względu na ich aktualny wiek.

W latach 2017-2019 GOPS realizował także zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także delegując do niego swoich pracowników. W 2019 roku Zespół Interdyscyplinarny prowadził procedurę „Niebieskie Karty” w 9 rodzinach. Ośrodek podejmował działania zarówno wobec osób doświadczających przemocy, jak i stosujących przemoc. Szczególnym wsparciem obejmowano dzieci, głównie

w formie współpracy z asystentem rodziny, placówkami oświatowymi oraz z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W analizowanym okresie Ośrodek realizował również zadanie wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, przyznając świadczenia wychowawcze (dla 683 rodzin na kwotę 5.924.340 zł w 2017 r., dla 636 rodzin na kwotę 595.978 zł w 2018 r., dla 1.140 rodzin na kwotę 7.810.052 zł w 2019 r.). Wzrost w 2019 roku liczby przyznanych świadczeń i kwot wydatkowanych na ten cel wynikał ze zmiany przepisów, które od 1 lipca 2019 roku umożliwiły pobieranie świadczenia również na pierwsze dziecko w rodzinie.

W latach 2017-2019 GOPS zajmował się również przyznawaniem świadczeń rodzinnych, których ogólna liczba zmniejszała się z roku na rok (z 12.379 w 2017 r. do 11.920 w 2019 r.), podobnie jak liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków (z 9.673 w 2017 r. do 8.859 w 2019 r.) Jednocześnie stale zwiększała się liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych (z 1.957 w 2017 r. do 2.134 w 2019 r.) i świadczeń pielęgnacyjnych (z 333 w 2017 r. do 638 w 2019 r.).

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2017-2019

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	9.673	9.349	8.859
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	1.957	2.090	2.134
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	333	409	638
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	107	98	0
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	60	61	67
świadczenie rodzicielskie			
liczba świadczeń	249	246	222
ogółem			
liczba świadczeń	12.379	12.253	11.920
zasiłek dla opiekuna			
liczba świadczeń	58	42	1
jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000 zł			
liczba świadczeń	2	0	1

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rędzinach.

W analizowanym okresie GOPS przyznawał również zasiłek dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Przysługuje on osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 roku w związku z wygaśnięciem z mocy prawa (na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 roku o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r., poz. 1548) decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. W latach 2017-2019 GOPS wypłacił odpowiednio 58, 42 i 1 zasiłek dla opiekuna na łączną kwotę odpowiednio 29.863, 21.980 i 620 zł.

W 2017 i 2019 roku Ośrodek przyznał odpowiednio 2 i 1 jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przyznawane jest w oparciu o art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, wynosi 4.000 zł i jest finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa.

Kolejną formę pomocy udzielanej przez GOPS stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2017-2019 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, zmniejszała się z roku na rok (z 45 w 2017 r. do 35 w 2019 r.), podobnie jak liczba świadczeń (z 706 w 2017 r. do 571 w 2019 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2017-2019

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	45	41	35
liczba przyznanych świadczeń	706	623	571
łączna kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	295 480	265 676	260 687

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rędzinach.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Rędzinach angażował się również w działania środowiskowe na rzecz lokalnej społeczności, m.in. współpracował z Bankiem Żywności w celu dystrybucji żywności dla osób najbardziej potrzebujących.

Pomoc społeczna polega również na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W gminie Rędziny, obok Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, funkcjonuje prowadzony przez Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy „Agape” Dom dla Bezdomnych w Mariance Rędzińskiej (ul. Srebrna 25, 42-242 Marianka Rędzińska). Placówka udziela schronienia bezdomnym mężczyznom, kobietom i rodzinom z dziećmi, którzy utracili dach nad głową na skutek pobytu w zakładzie karnym, przemocy domowej, ubóstwa, konfliktów rodzinnych, problemów psychicznych, czy też niezaradności życiowej i wykluczenia społecznego. Dom oferuje: nocleg (dysponuje 80 miejscami noclegowymi), 3 posiłki dziennie, opiekę medyczną i pielęgniarstwa, usługi opiekuńcze, opiekę duchową, poradnictwo prawne i psychologiczne, aktywizację i szkolenia zawodowe, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia oraz pracę socjalną. Na terenie placówki obowiązuje całkowity zakaz spożywania alkoholu i innych środków odurzających oraz stosowania agresji słownej i fizycznej.

Mieszkańcy mają również możliwość korzystania z oferty instytucji udzielających wsparcia poza gminą. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Instytucje udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Częstochowie, ul. Sobieskiego 9, 42-200 Częstochowa	Zakres oferowanych usług: realizacja zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji społecznej oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej Kategoria klienta: mieszkańcy powiatu
Punkt Interwencji Kryzysowej w Częstochowie, ul. Sobieskiego 9, 42-200 Częstochowa	Zakres oferowanych usług: pomoc psychologiczna i prawna, pomoc socjalna, działania interwencyjne. Kategoria klienta: osoby doświadczające przemocy
Dom Pomocy Społecznej w Blachowni, ul. Sienkiewicza 6, 42-290 Blachownia	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców Kategoria klienta: osoby przewlekle psychicznie chore
Dom Pomocy Społecznej w Lelowie, ul. Szczekocińska 19, 42-235 Lelów	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców Kategoria klienta: osoby przewlekle psychicznie chore

Dom Pomocy Społecznej w Turowie, ul. Joachimowska 85, 42-256 Olsztyn	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców Kategoria klienta: osoby w podeszłym wieku
Warsztat Terapii Zajęciowej w Starym Koniecpolu, ul. Częstochowska 150, 42-230 Koniecpol	Zakres oferowanych usług: rehabilitacja społeczna i zawodowa, terapia zajęciowa Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnością intelektualną
Środowiskowy Dom Samopomocy w Soborzycach, pl. Wolności 1, 42-265 Soborzyce	Zakres oferowanych usług: podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności uczestników niezbędnych do samodzielnego życia; usługi terapeutyczne, edukacyjne, socjalne Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnością intelektualną i zaburzeniami psychicznymi
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Jana Brzechwy w Bogumiłku, Bogumiłek, 422-235 Biała Wielka 208	Zakres oferowanych usług: edukacja, wychowanie, rewalidacja. Kategoria klienta: dzieci i młodzież z upośledzeniem umysłowymi.
Dom Dziecka w Chorzenicach, ul. Główna 53, 42-270 Chorzenice	Zakres oferowanych usług: całodobowa placówka socjalizacyjna; zaspakajanie podstawowych potrzeb emocjonalnych dzieci, praca na rzecz powrotu dziecka do rodziny, podtrzymywanie więzi z rodzicami, troska o zdrowie i rozwój fizyczny, psychiczny i poznawczy dzieci, przygotowanie do samodzielnego życia. Kategoria klienta: dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej.
Dom dla Dzieci „Słoneczny” w Chorzenicach, ul. Parkowa 1, 42-270 Chorzenice	Zakres oferowanych usług: całodobowa placówka socjalizacyjna; zaspakajanie podstawowych potrzeb emocjonalnych dzieci, praca na rzecz powrotu dziecka do rodziny, podtrzymywanie więzi z rodzicami, troska o zdrowie i rozwój fizyczny, psychiczny i poznawczy dzieci, przygotowanie do samodzielnego życia. Kategoria klienta: dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej.
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Blachowni ul. Sosnowa 12a, 42-290 Blachownia	Zakres oferowanych usług: całodobowa placówka socjalizacyjna; zaspakajanie podstawowych potrzeb emocjonalnych dzieci, praca na rzecz powrotu dziecka do rodziny, podtrzymywanie więzi z rodzicami, troska o zdrowie i rozwój fizyczny, psychiczny i poznawczy dzieci, przygotowanie do samodzielnego życia. Kategoria klienta: dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej.
Dom dla Dzieci „Skalka” w Częstochowie, ul. Aluminiowa 26, 42-200 Częstochowa	Zakres oferowanych usług: całodobowa placówka socjalizacyjna; zaspakajanie podstawowych potrzeb emocjonalnych dzieci, praca na rzecz powrotu dziecka do rodziny, podtrzymywanie więzi z rodzicami, troska o zdrowie i rozwój fizyczny, psychiczny i poznawczy dzieci, przygotowanie do samodzielnego życia. Kategoria klienta: dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej.
Dom dla Dzieci „Sosenka” w Częstochowie,	Zakres oferowanych usług: całodobowa placówka socjalizacyjna; zaspakajanie podstawowych potrzeb

ul. Przejazdowa 98, 42-200 Częstochowa	emocjonalnych dzieci, praca na rzecz powrotu dziecka do rodziny, podtrzymywanie więzi z rodzicami, troska o zdrowie i rozwój fizyczny, psychiczny i poznawczy dzieci, przygotowanie do samodzielnego życia. Kategoria klienta: dzieci pozbawione opieki rodzicielskiej.
Schronisko dla bezdomnych z usługami opiekuńczymi w Lubojence, Lubojenka, ul. Prosta 99, 42-209 Częstochowa	Zakres oferowanych usług: całodobowy pobyt, wyżywienie, pomoc socjalna i medyczna, wsparcie psychologiczne; usługi opiekuńcze Kategoria klienta: osoby bezdomne
Schronisko dla bezdomnych w Lubojence, Lubojenka, ul. Prosta 99b, 42-209 Częstochowa	Zakres oferowanych usług: całodobowy pobyt, wyżywienie, pomoc socjalna i medyczna, wsparcie psychologiczne Kategoria klienta: osoby bezdomne
Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Częstochowie, ul. Tkacka 5, 42-200 Częstochowa	Zakres oferowanych usług: udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, logopedycznej, pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia oraz udzielanie rodzicom i nauczycielom porad związanych z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży Kategoria klienta: dzieci, młodzież, pedagodzy, nauczyciele i rodzice

Źródło danych: Starostwo Powiatowe i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Częstochowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rędzinach.

13. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności są organizacje pozarządowe. Stanowią grupę podmiotów funkcjonujących w sferze ekonomii społecznej, która poprzez działalność ekonomiczną i pożytku publicznego służy integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej oraz rozwojowi lokalnemu.

Organizacje pozarządowe pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

W gminie Rędziny funkcjonuje kilkanaście organizacji pozarządowych. Samorząd gminy posiada uchwalany corocznie Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w oparciu o który ma możliwość podejmowania z nimi współpracy. Jego celem jest zaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców, a w szczególności poprawa jakości życia, racjonalne wykorzystanie środków finansowych, innowacyjność i konkurencyjność w realizowaniu zadań publicznych. Do priorytetowych działań publicznych gminy wskazanych w programie na 2020 rok należały zadania z zakresu m.in. upowszechniania kultury fizycznej, sportu i turystyki, działalność w obszarze kultury i sztuki, wspieranie inicjatyw na rzecz osób z niepełnosprawnościami, przeciwdziałanie patologiom społecznym, działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego w gminie.

Tabela 16. Organizacje pozarządowe w gminie

lp.	nazwa i adres organizacji	charakterystyka działania
1.	Stowarzyszenie Inicjatyw Rozwojowych przy Gminnym Ośrodku w Rędzinach , ul. Mickiewicza 7, 42-242 Rędziny	Tworzenia alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży
2.	Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Dar Serca” , ul. Działkowiczów 3, 42-242 Rędziny	Działalność na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz ich rodzin i opiekunów, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, przeciwdziałanie patologiom
3.	Fundacja Ekologiczna „Kalina” , Konin, ul. Leśna 25, 42-240 Rędziny	Działalność na rzecz ekologii, ochrony środowiska dla realizacji zasady zrównoważonego rozwoju
4.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Koło nr 4 w Rędzinach , ul. Mickiewicza 7, 42-242 Rędziny	Wsparcie i organizacja przedsięwzięć kulturalnych i rekreacyjnych, poradnictwo
5.	Stowarzyszenie Rozwoju Zespołu Szkolno-Przedszkolnego im. Jana Pawła II w Rudnikach , ul. Szkolna 11, 42-240 Rudniki	Pomoc naukowo-dydaktyczna, finansowa i rzeczowa uczniom szkoły i ich rodzicom

6.	Stowarzyszenie Orkiestra Dęta Rędziny , ul. Szkolna 7, 42-242 Rędziny	Rozwijanie kultury muzycznej wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych z terenu gminy
7.	Ludowy Klub Sportowy Lotnik Kościelec , ul. Wolności 93, 42-240 Kościelec	Propagowanie i organizowanie wychowania fizycznego i sportu
8.	Gminny Klub Sportowy Unia Rędziny , ul. Dworcowa 18a, 42-240 Rudniki	Propagowanie i organizowanie wychowania fizycznego i sportu
9.	Klub Sportowy „Corona” Rudniki , ul. Szkolna 11, 42-240 Rudniki	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu
10.	Uczniowski Klub Sportowy Speedway Rędziny , ul. Lipowa 4, 42-242 Rędziny	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu wśród młodzieży szkolnej
11.	Ochotnicza Straż Pożarna w Rędzinach , ul. Szkolna 1, 42-242 Rędziny	Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom; uczestnictwo w akcjach ratowniczych; informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi; rozwijanie wśród członków kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej.
12.	Ochotnicza Straż Pożarna w Rudnikach , ul. Mstowska 1a, 42-240 Rudniki	
13.	Ochotnicza Straż Pożarna w Koninie , ul. Kielecka 33, 42-240 Konin	
14.	Ochotnicza Straż Pożarna w Kościelcu , ul. Wolności 98, 42-240 Kościelec	

Źródło danych: Urząd Gminy Rędziny.

14. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

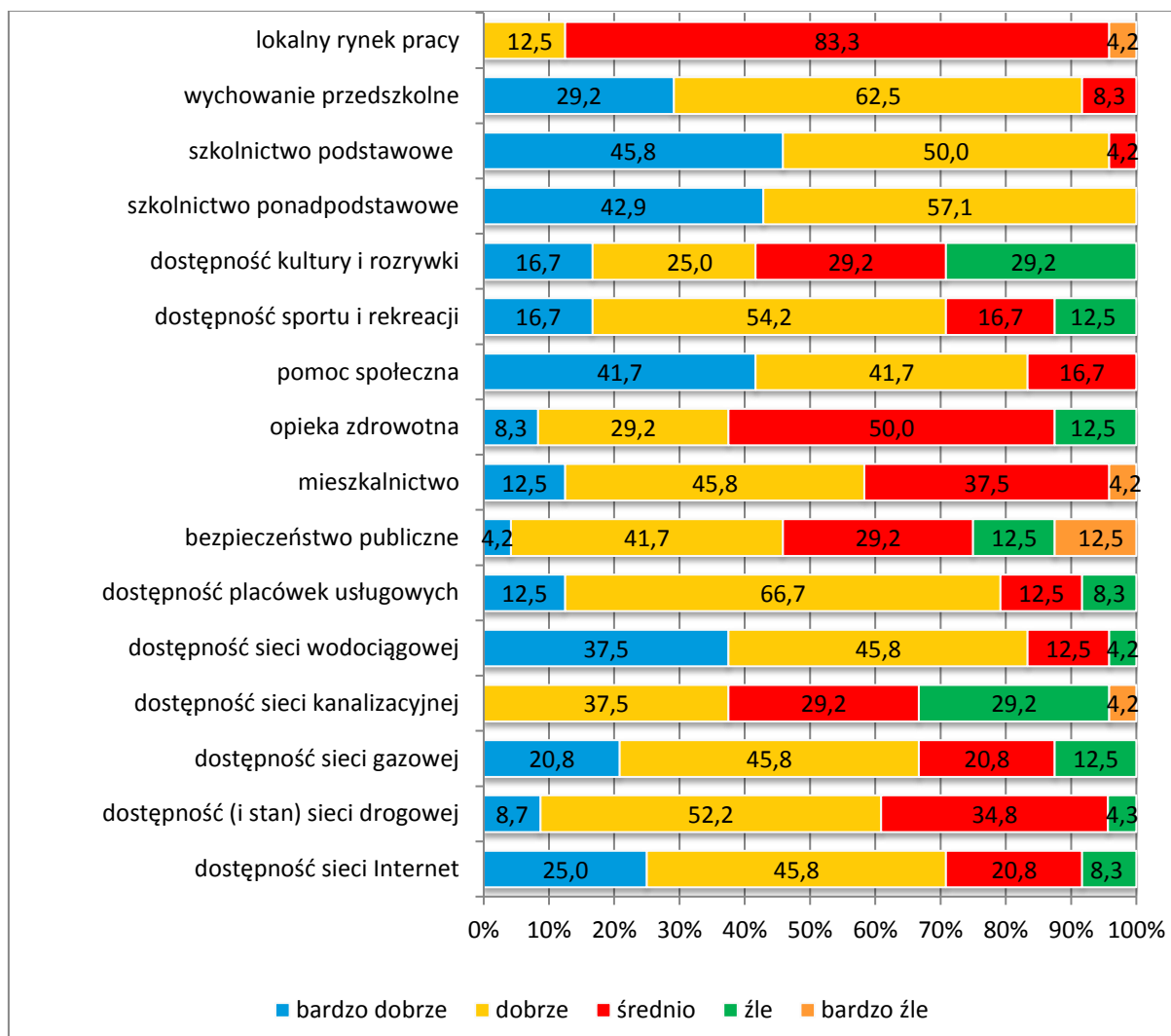
Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Rędziny posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Wójta Gminy i jego Zastępcy, Sekretarza Gminy, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także

przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła. W sumie do analizy przedłożono 24 wypełnione anonimowo ankiety.

W pierwszym pytaniu poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o ocenę warunków życia w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 32. Warunki życia w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

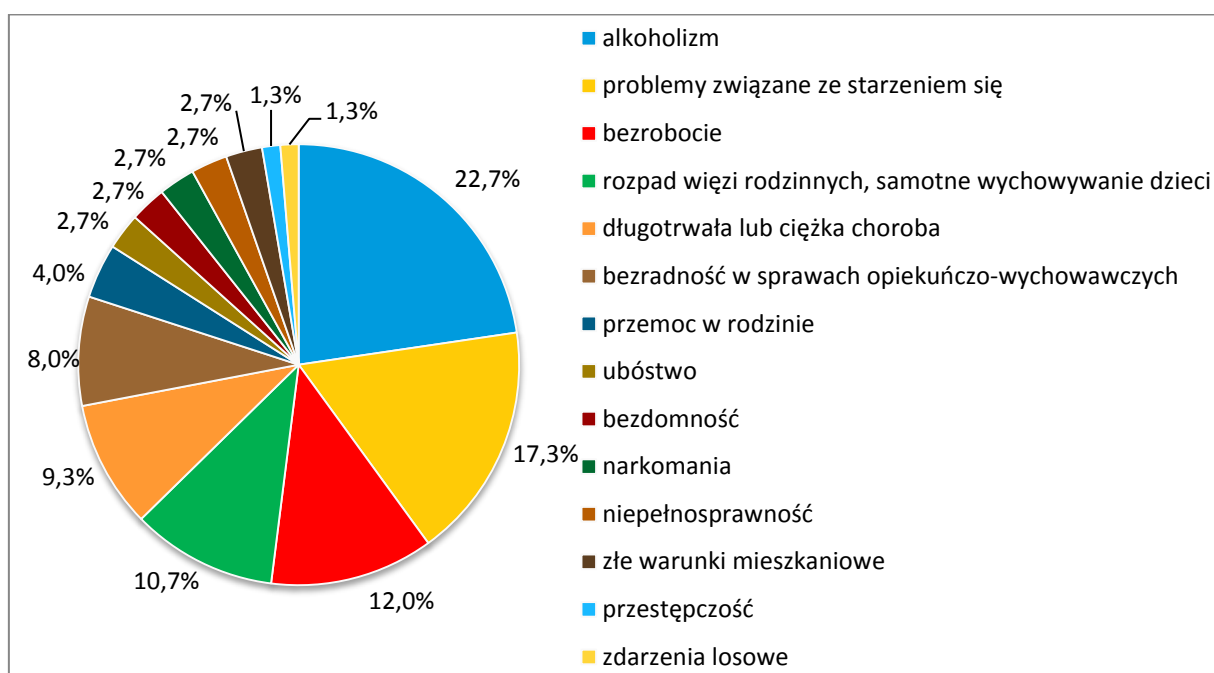
Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najlepiej ocenili dostępność szkolnictwa ponadpodstawowego (mimo że placówki tego szczebla znajdują się poza gminą; łącznie 100% ocen dobrych i bardzo dobrych) i podstawowego (w sumie 95,8% ocen dobrych i bardzo dobrych) oraz wychowania przedszkolnego (łącznie 91,7% ocen dobrych i bardzo dobrych),

a także pomoc społeczną (w sumie 83,4 ocen bardzo dobrych i dobrych) oraz dostęp do sieci wodociągowej (łącznie 83,3% ocen bardzo dobrych i dobrych).

Najgorzej badani ocenili z kolei dostępność sieci kanalizacyjnej (w sumie 33,4% ocen złych i bardzo złych), kultury i rozrywki (29,2% ocen złych) oraz stan bezpieczeństwa publicznego (łącznie 25% ocen bardzo złych i złych).

W kolejnym pytaniu zapytano badanych o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 33. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

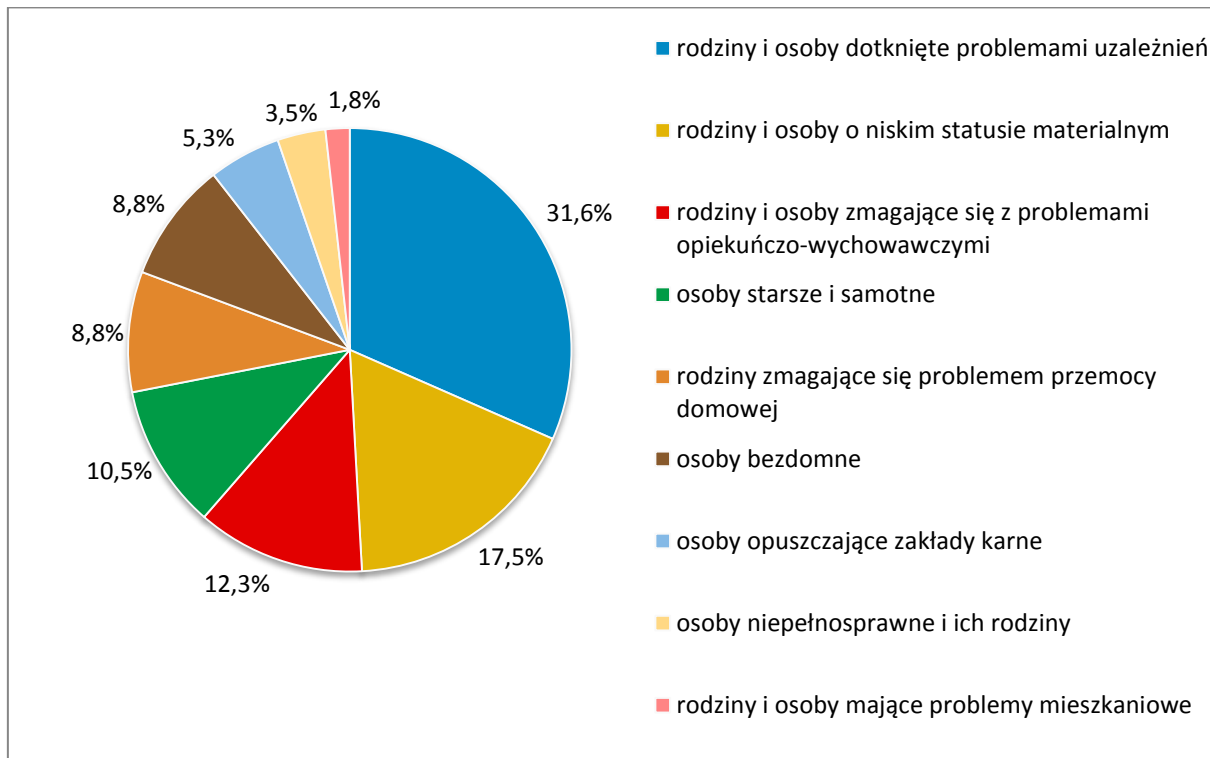

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Za problemy, który najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci uznali alkoholizm (22,7%). problemy związane ze starzeniem się (17,3%), bezrobocie (17,3%) oraz rozpad więzi rodzinnych i samotne wychowanie dzieci (10,7%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

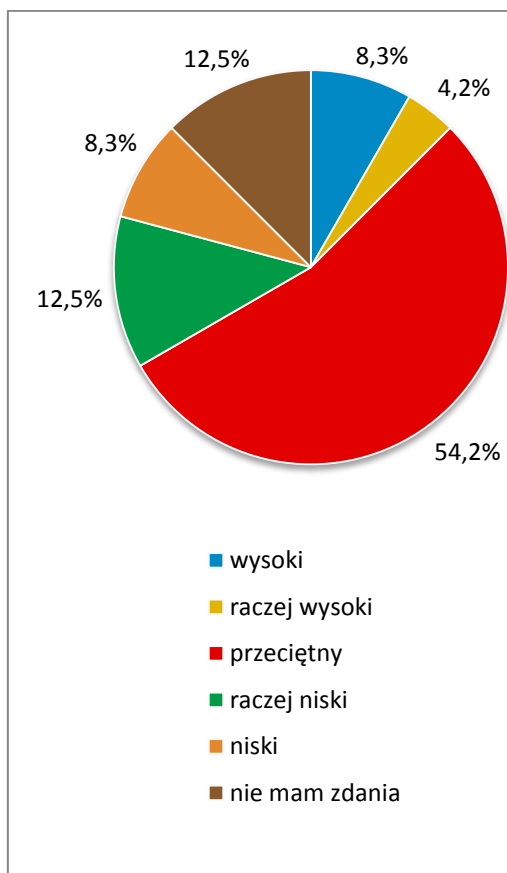
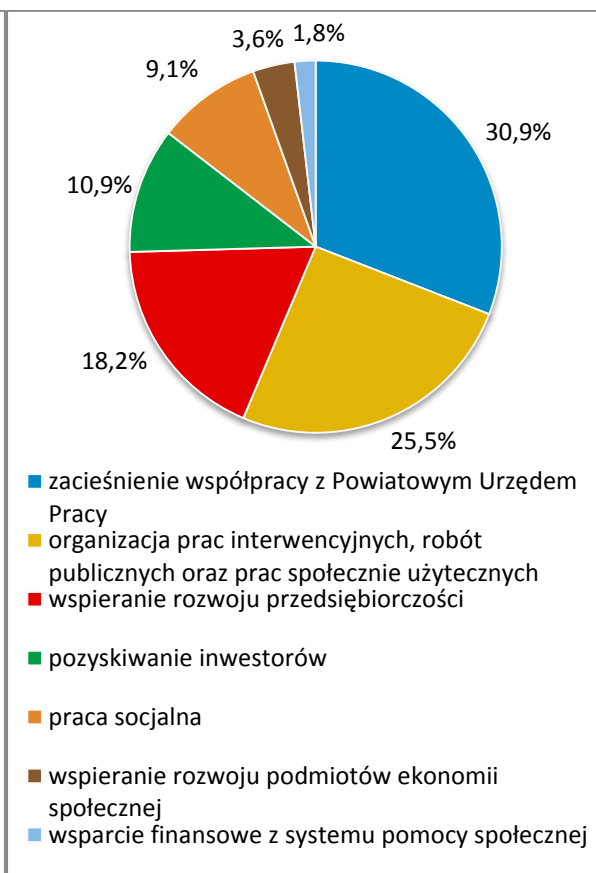
Wykres 34. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień (31,6%), rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (17,5%), rodziny i osoby zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (12,3%) oraz osoby starsze i samotne (10,5%).

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w gminie oraz wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób nim dotkniętych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 35. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?**Wykres 36. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?**

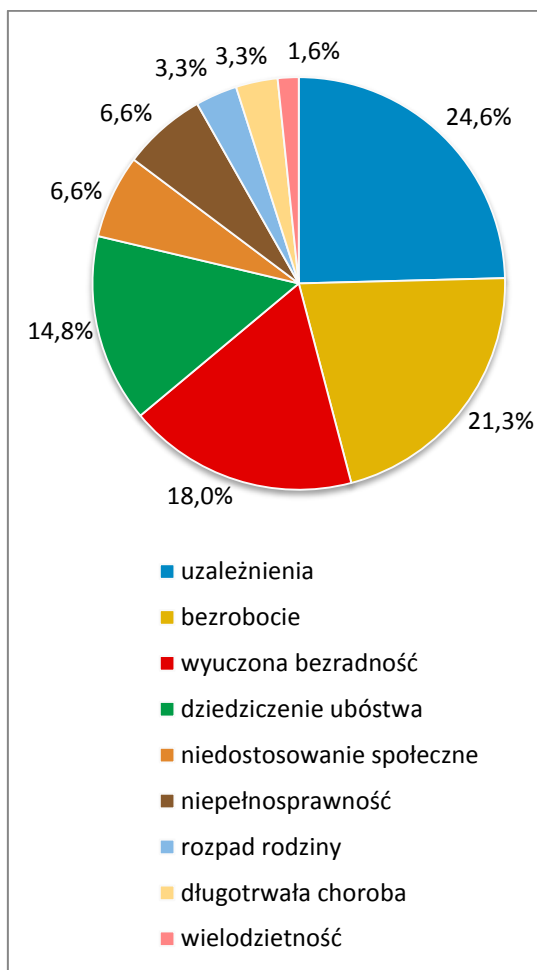
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii większości ankietowanych (łącznie 54,2%) poziom bezrobocia w gminie jest przeciętny. Jednocześnie zdaniem 20,8% badanych jest on raczej niski lub niski.

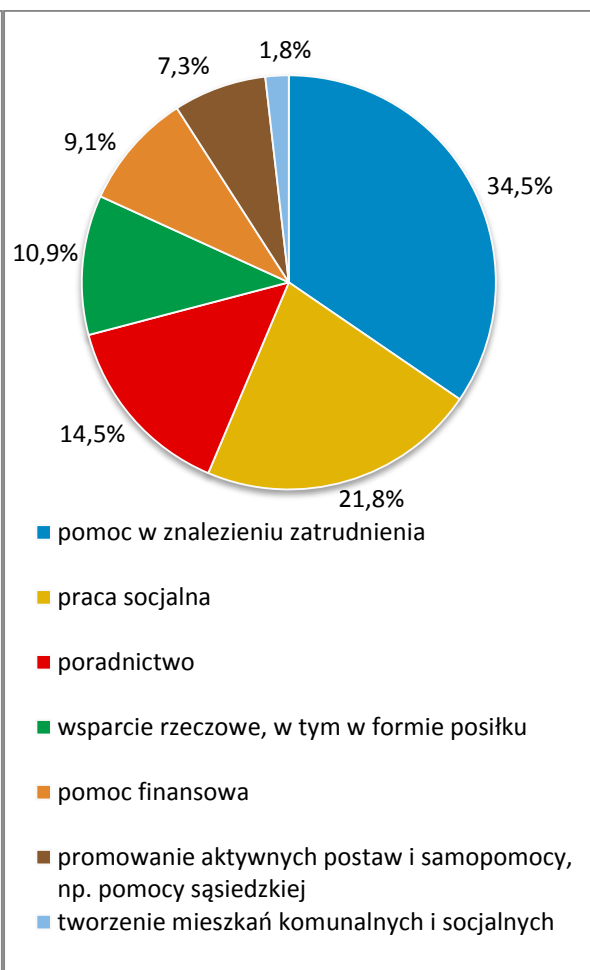
Wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób pozostających bez pracy, respondenci najczęściej wymieniali: zacieśnienie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia zdobycia doświadczenia zawodowego oraz podniesienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych (poradnictwo, staż, kursy, szkolenia; 30,9%), organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych (25,5%) oraz wspieranie rozwoju przedsiębiorczości (18,2%).

W odpowiedzi na następne pytania ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy oraz przedstawili propozycje działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób nim dotkniętych. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 37. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?

Wykres 38. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?

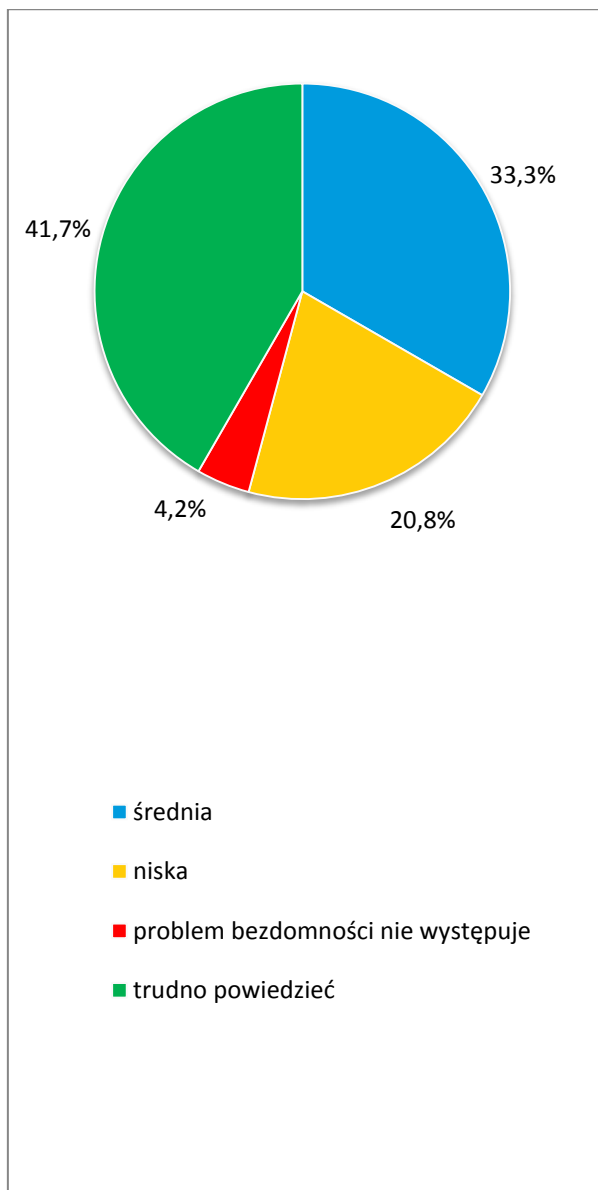
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wśród przyczyn popadania mieszkańców gminy w ubóstwo, ankietowani najczęściej wskazywali uzależnienia (24,6%), bezrobocie (21,3%), wyuczoną bezradność (18%) oraz dziedziczenie ubóstwa (14,8%).

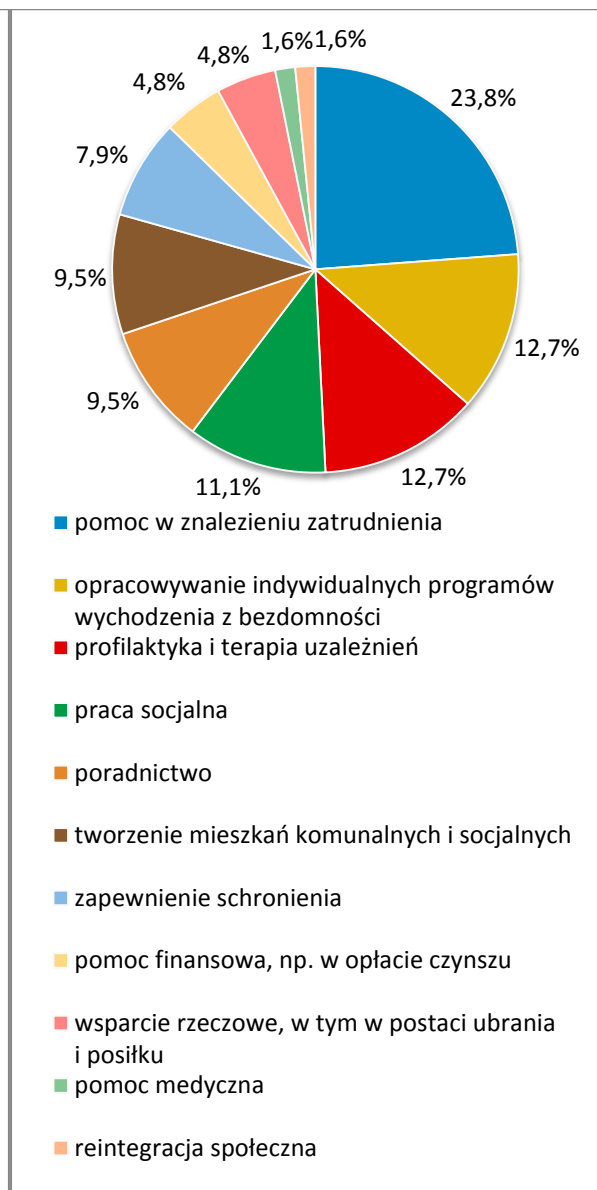
Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa, należałoby przede wszystkim udzielać pomocy w znalezieniu zatrudnienia (34,5%), prowadzić pracę socjalną (21,8%) oraz świadczyć poradnictwo (14,5%).

W kolejnych pytaniach została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię na temat skali tego problemu w gminie oraz wskazanie działań, które przyniosłyby największą skuteczność w jego zapobieganiu i rozwiązywaniu. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 39. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?

Wykres 40. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?

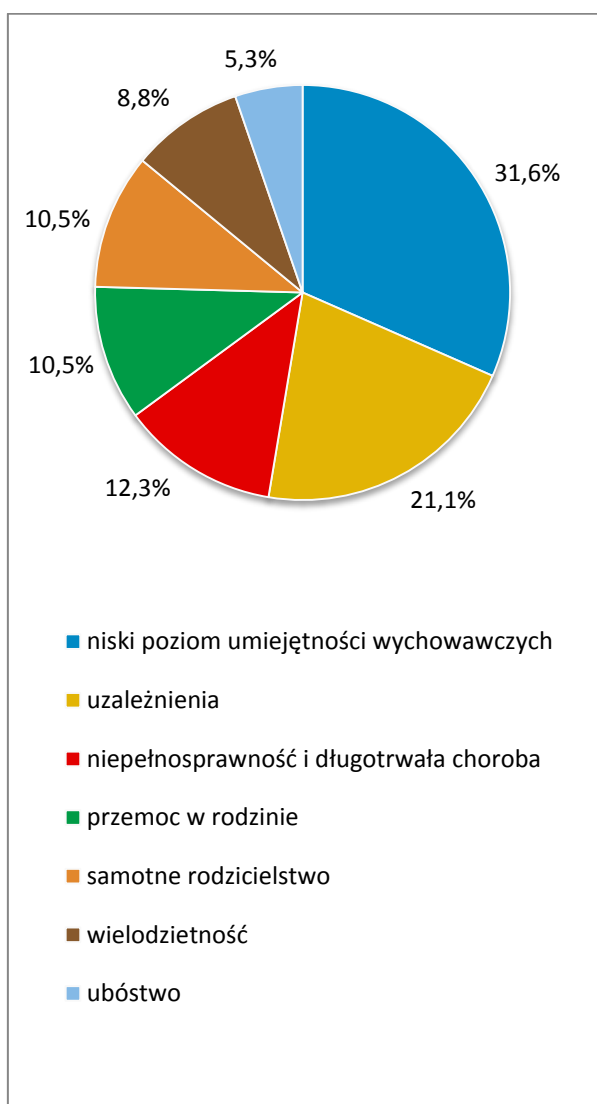
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej respondentów (41,7%) nie miało zdania na temat skali problemu bezdomności w gminie. Jednocześnie 33,3% badanych uznało, że jest ona średnia, a 20,8% że niska.

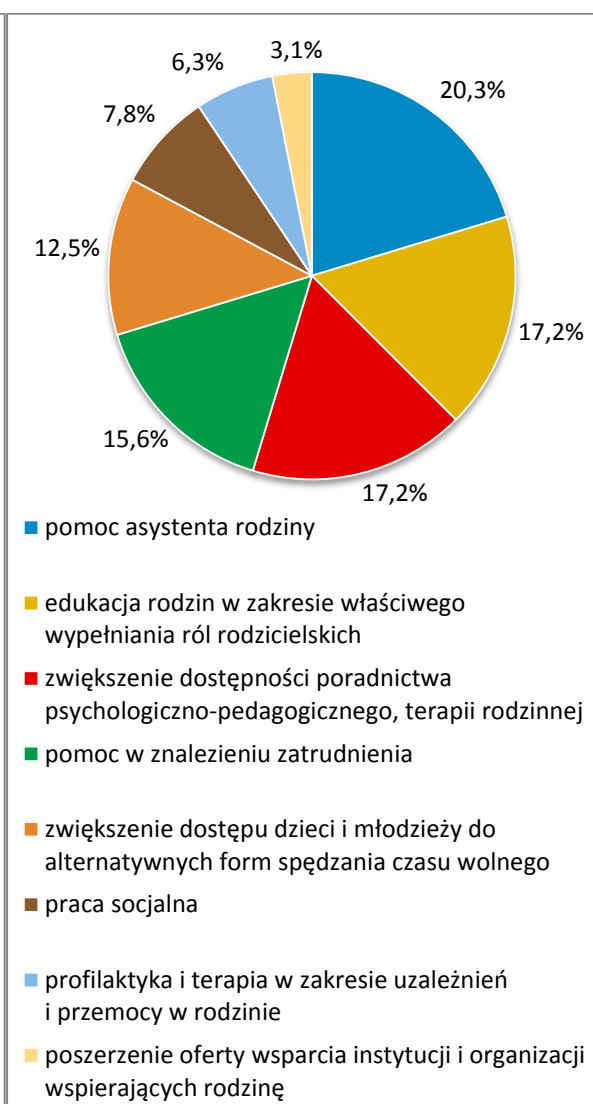
W opinii ankietowanych największe efekty w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności może przynieść udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (23,8%), opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz prowadzenie profilaktyki i terapii uzależnień (po 12,7%).

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 41. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

Wykres 42. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

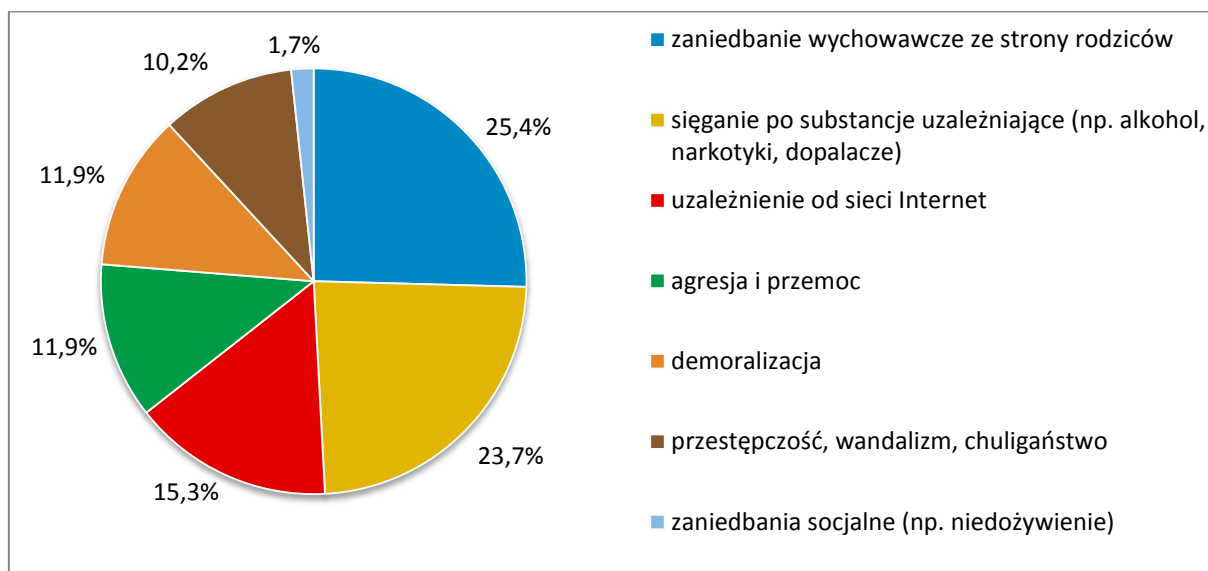
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie są niski poziom umiejętności wychowawczych (31,6%), uzależnienia (21,1%) oraz niepełnosprawność i długotrwała choroba (12,3%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali świadczenie pomocy przez asystenta rodziny (20,3%), edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, terapii rodzinnej (po 17,2%) oraz udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (15,6%).

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

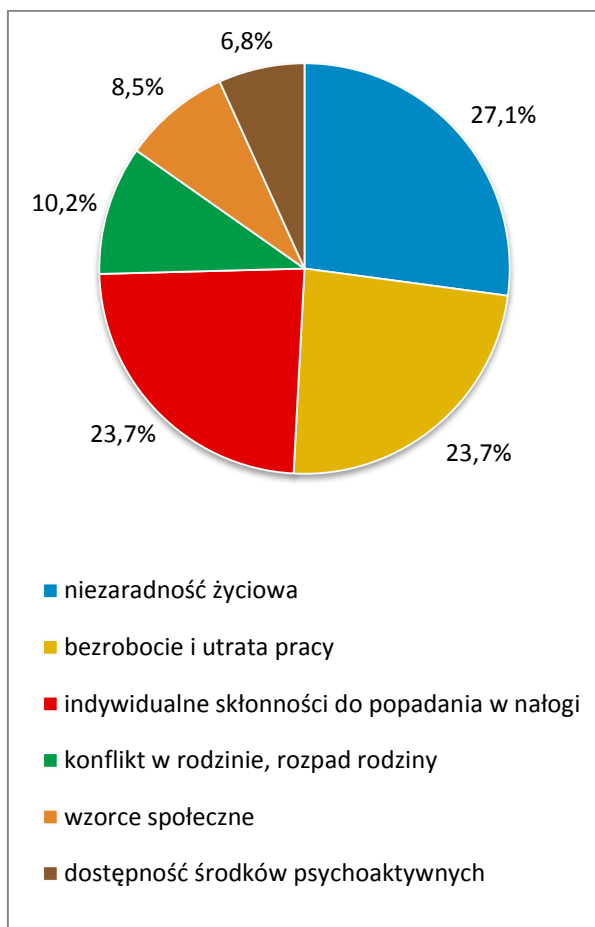
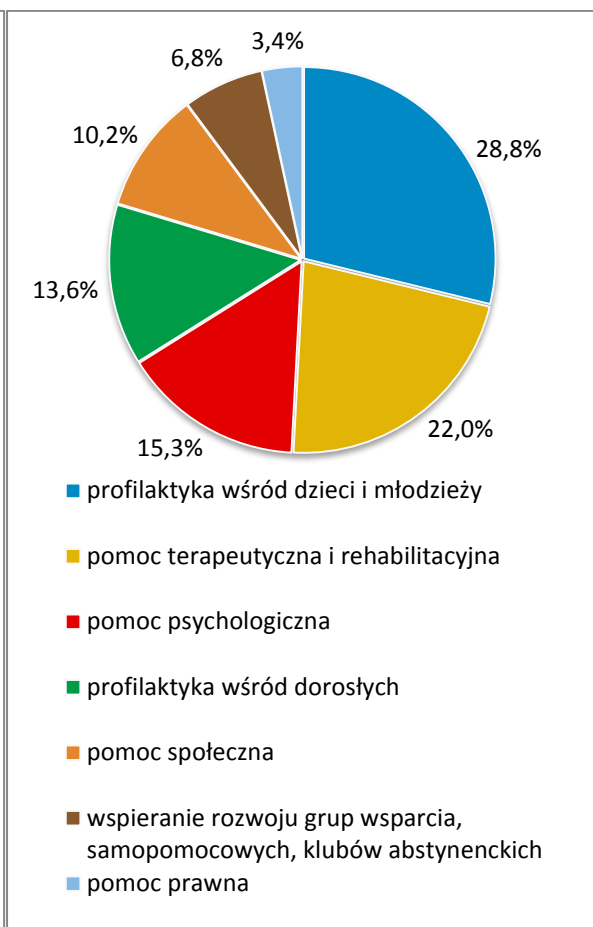
Wykres 43. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: zaniechania wychowawcze ze strony rodziców (25,4%), sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki i dopalacze (23,7%) oraz uzależnienie od sieci Internet (15,3%).

W następnych pytaniach poproszono respondentów o podanie przyczyn występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz wskazanie działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych. Odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 44. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy**Wykres 45. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?**

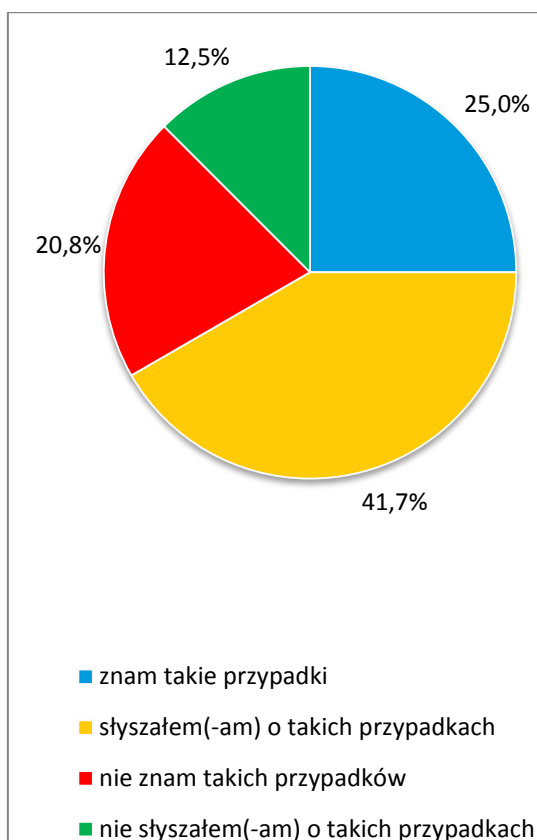
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do zasadniczych powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy badani zaliczyli niezaradność życiową (27,1%), bezrobocie i utratę pracy oraz indywidualne skłonności do popadania w nałogi (po 23,7%).

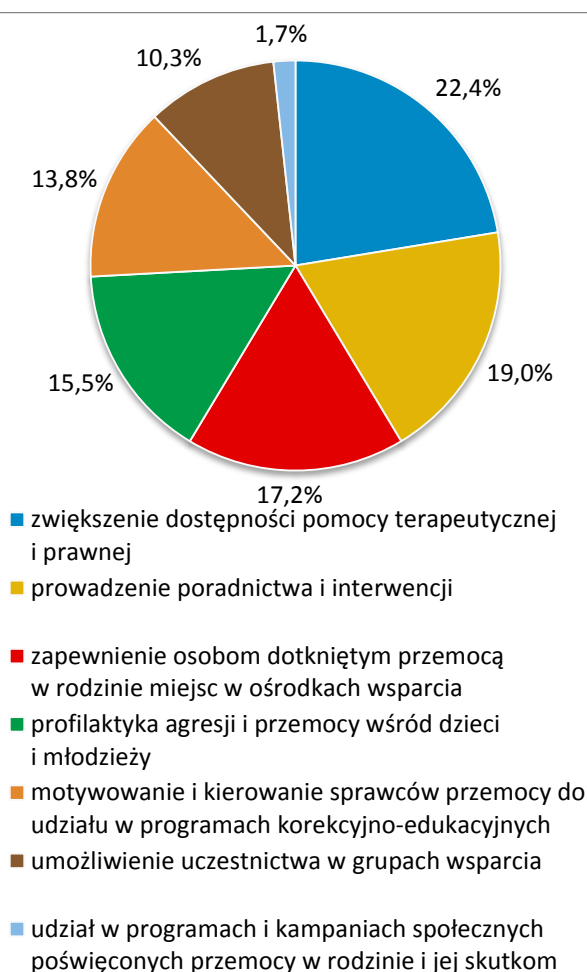
Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na prowadzeniu profilaktyki wśród dzieci i młodzieży (28,8%), zapewnieniu dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej (22%) oraz psychologicznej (15,3%).

Następnie zapytano badanych o znajomość przypadków występowania problemu, który niejednokrotnie ma swoje źródło w uzależnieniach, tj. przemocy w rodzinie, oraz poproszono o przedstawienie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 46. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie

Wykres 47. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

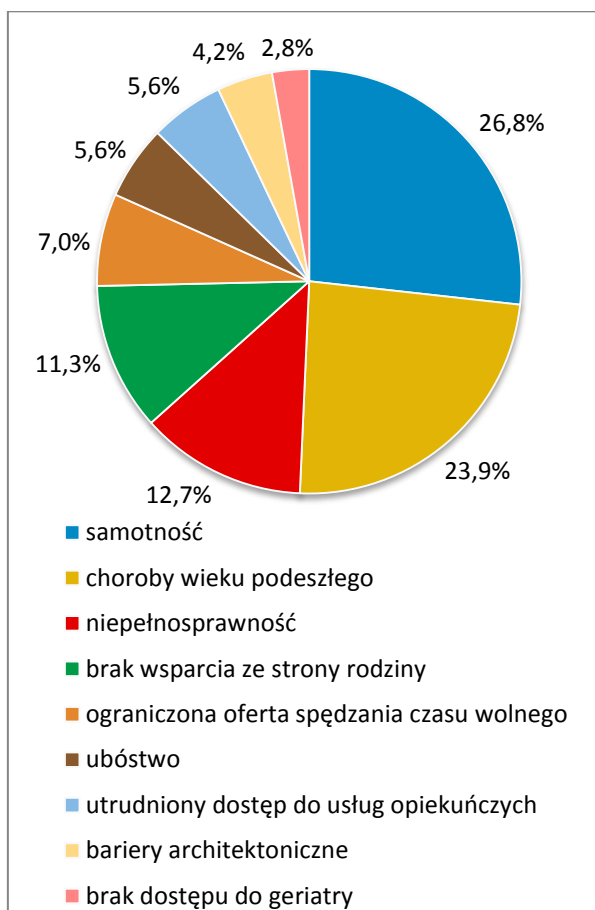
Zdecydowana większość badanych (łącznie 66,7%) stwierdziła, że słyszała o przypadkach przemocy w rodzinie w gminie lub je zna. Odmiennej zdania było w sumie 33,3% ankietowanych.

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy przede wszystkim zwiększyć dostępność pomocy terapeutycznej i prawnej (22,4%), prowadzić poradnictwo i interwencje (19%), zapewnić osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia (17,2%) oraz prowadzić profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży (15,5%).

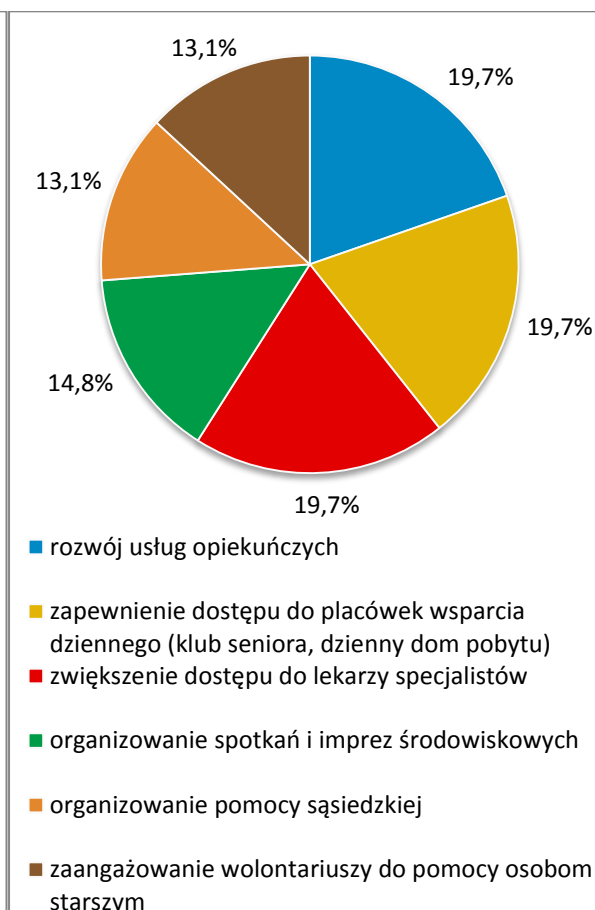
Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w gminie, oraz działań, których wdrożenie

przyczyniłoby się do poprawy ich sytuacji. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 48. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy

Wykres 49. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?

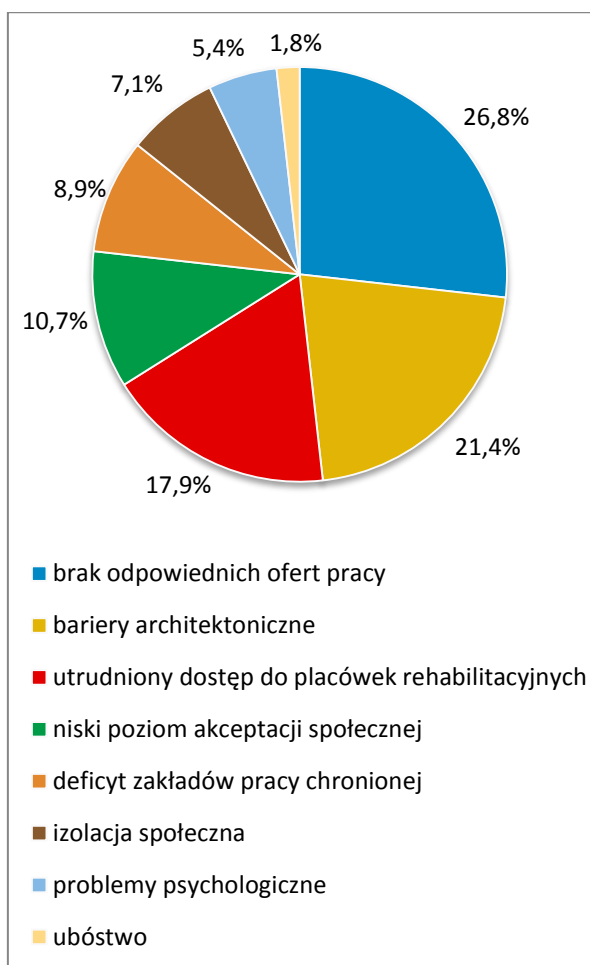
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii osób ankietowanych, problemami, które najczęściej dotyczą seniorów w gminie, są samotność (26,8%) i choroby wieku podeszłego (23,9%).

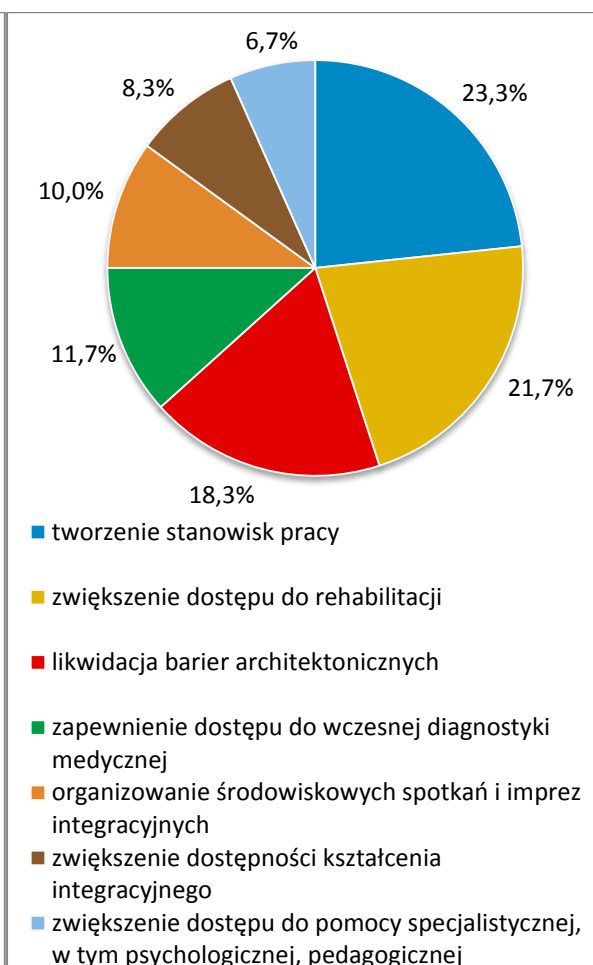
Do działań, których realizacja mogłaby się przyczynić do poprawy sytuacji seniorów w gminie, respondenci najczęściej zaliczali: rozwój usług opiekuńczych, zapewnienie dostępu do placówek wsparcia dziennego (klub seniora, dzienny dom pobytu) oraz zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (po 19,7%).

W odpowiedzi na kolejne pytania ankietowani identyfikowali problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne w gminie, oraz wskazywali działania, których podjęcie pozwoliłoby na pełniejszy ich udział w życiu społecznym. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 50. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy

Wykres 51. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?

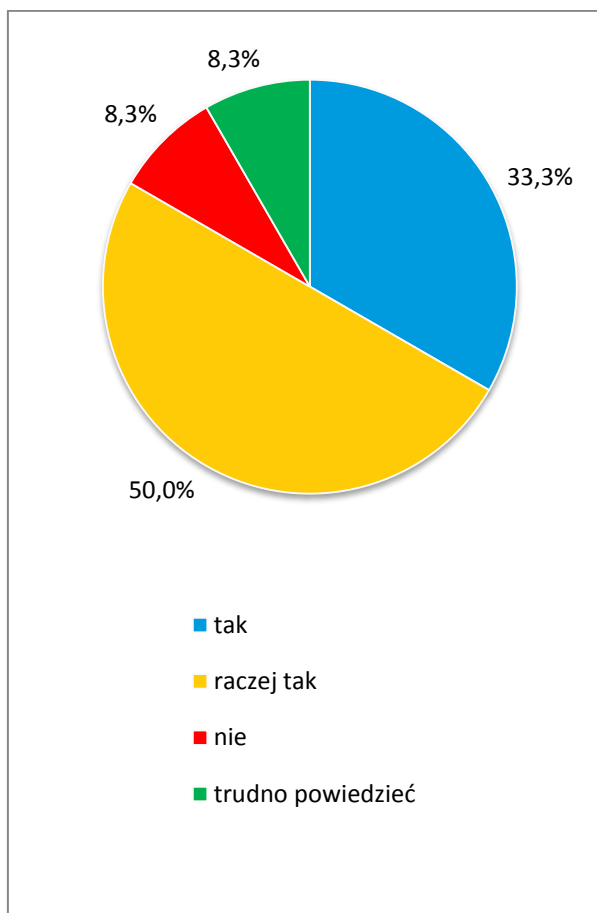
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według badanych problemami, z którymi najczęściej zmagają się osoby dotknięte niepełnosprawnością z gminy, są: brak odpowiednich ofert pracy (26,8%), bariery architektoniczne (21,4%) oraz utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (17,9%).

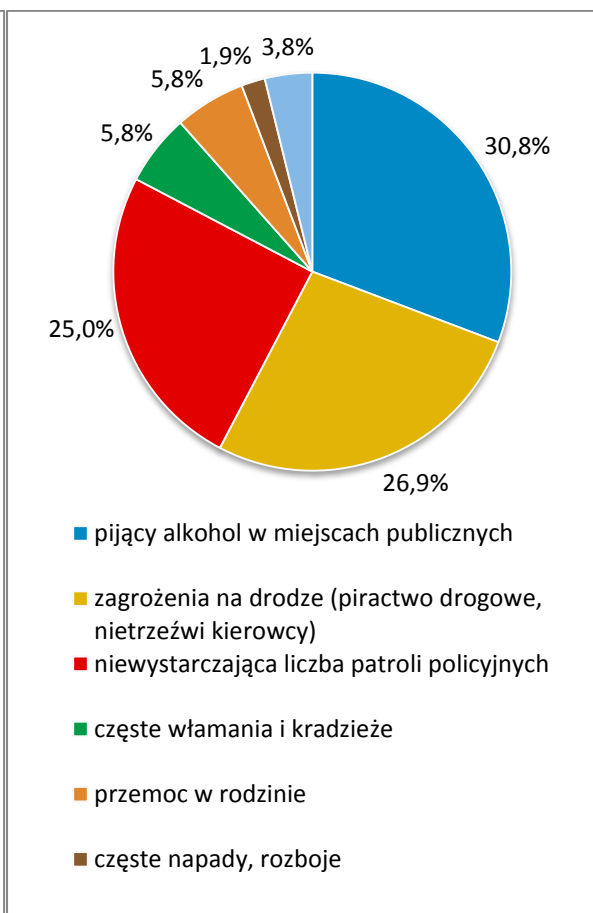
W opinii ankietowanych, działania, które umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym, powinny skupiać się na tworzeniu stanowisk pracy (23,3%), zwiększeniu dostępu do rehabilitacji (21,7%), oraz likwidacji barier architektonicznych (18,3%).

W ostatnich pytaniach podjęto temat stanu bezpieczeństwa w gminie – poczucia bezpieczeństwa, przyczyn jego braku oraz działań, które wpłynęłyby na jego zwiększenie. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 52. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?

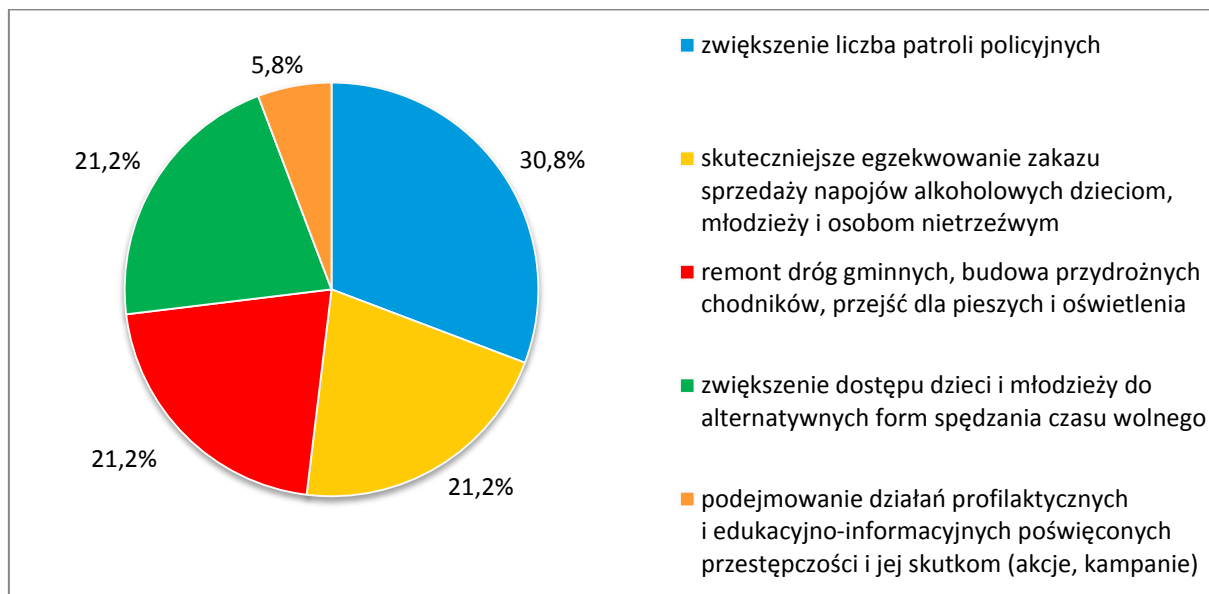
Wykres 53. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 83,3%) stwierdziła, że czuje się bezpiecznie bądź raczej bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Jedynie 8,3% badanych było odmiennego zdania.

Wśród przyczyn braku bezpieczeństwa respondenci najczęściej wskazywali osoby pijące alkohol w miejscach publicznych (30,8%), zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy; 26,9%) oraz niewystarczającą liczbę patroli policyjnych (25%).

Wykres 54. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdaniem ankietowanych na poprawę bezpieczeństwa publicznego w gminie w największym stopniu wpłynęłyby takie działania, jak: zwiększenie liczby patroli policyjnych (30,8%), skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym, remont dróg gminnych, budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia oraz zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (po 21,2%).

15. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Analizę SWOT przeprowadzoną na potrzeby niniejszego dokumentu przedstawiono poniżej.

Mocne strony	Słabe strony
▪ zachęcanie inwestorów do tworzenia w gminie nowych miejsc pracy ▪ upowszechnianie ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy i szkoleniach, o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach ▪ zapewnianie wsparcia dla osób zagrożonych bezdomnością i wychodzących z bezdomnością ▪ istnienie warunków do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej ▪ wspieranie rodzin ze strony asystenta rodziny ▪ zapewnianie rodzinom dostępu do poradnictwa specjalistycznego ▪ dobra dostępność opieki przedszkolnej i szkolnictwa podstawowego ▪ organizowanie w szkołach zajęć pozalekcyjnych oraz realizowanie programów profilaktycznych ▪ działalność Gminnego Ośrodka Kultury z filiami i Biblioteki Publicznej z filiami ▪ upowszechnianie kultury fizycznej i sportu; dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna ▪ działalność GKRPA, Punktu Konsultacyjnego i Zespołu Interdyscyplinarnego ▪ wystarczające działania profilaktyczne, informacyjne i edukacyjno-szkoleniowe w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ świadczenie w gminie usług opiekuńczych ▪ podejmowanie działań prozdrowotnych wśród osób starszych ▪ działalność Koła Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów,	▪ niewystarczająca liczba miejsc pracy w gminie ▪ zbyt niska skuteczność działań na rzecz ograniczenia bezrobocia ▪ niewystarczające zasoby mieszkań komunalnych i socjalnych w gminie ▪ brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności ▪ brak grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci ▪ brak w gminie żłobka ▪ brak możliwości kontynuowania w gminie nauki na poziomie ponadpodstawowym ▪ niewystarczający dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ▪ niedostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego ▪ niedostateczna dostępność specjalistycznej opieki zdrowotnej, w tym do opieki geriatrycznej ▪ brak w gminie grup samopomocowych dla osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie ▪ brak w gminie mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie ▪ nieodpowiednia liczba osób świadczących opiekę i wsparcie osobom starszym i niepełnosprawnym ▪ zbyt mała liczba punktów rehabilitacyjnych ▪ brak w gminie ośrodków wsparcia dziennego dla osób starszych i niepełnosprawnych

Stowarzyszenia Rodzin i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Dar Serca”, Kół Gospodyń Wiejskich ▪ pomoc dla osób starszych ze strony rodziny ▪ zapewnianie dostępu do kształcenia integracyjnego ▪ dobrze wykwalifikowana i odpowiednia do potrzeb kadra GOPS-u ▪ informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia oraz odpowiednia jakość obsługi klienta ▪ posiadanie wiedzy na temat problemów społecznych w gminie ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej oraz z przedstawicielami kościoła ▪ funkcjonowanie w gminie wolontariatu	▪ istnienie w gminie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie ▪ nieodpowiednia do potrzeb liczba pracowników socjalnych ▪ niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej w gminie ▪ zbyt niska skala działań służących pozyskaniu środków finansowych z funduszy zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ▪ deficyt podmiotów ekonomii społecznej w gminie, działających w obszarze polityki społecznej ▪ niski poziom aktywności społecznej mieszkańców gminy
Szanse	Zagrożenia
▪ pozyskiwanie inwestorów i tworzenie nowych miejsc pracy ▪ rozwój turystyki i reaktancji , w tym lotniczej dzięki działalności Aeroklubu Częstochowskiego ▪ aktywność osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy ▪ skuteczniejsze pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ▪ dostęp do europejskich rynków pracy ▪ rozwój budownictwa socjalnego ▪ rozwój sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	▪ występowanie w gminie zjawiska dziedziczenia bezrobocia ▪ mały potencjał inwestorów w regionie ▪ ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież ▪ wzrost poziomu bezrobocia w kraju i spadek dynamiki w gospodarce spowodowany epidemią Covid-19 ▪ kryzys rodziny i rozluźnienie więzi rodzinnych ▪ rozpad więzi społecznych ▪ obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej ▪ coraz większy dostęp do używek ▪ zwiększająca się liczba osób starszych i samotnych

▪ zwiększająca się świadomość społeczna na temat problemów uzależnień i przemocy w rodzinie ▪ rozwijanie nowych form aktywności wśród seniorów i osób z niepełnosprawnościami ▪ dostępność programów pozwalających na rozwój infrastruktury socjalnej dla osób starszych i niepełnosprawnych ▪ wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych ▪ rozwój sektora ekonomii społecznej, w tym sektora pozarządowego działającego w obszarze polityki społecznej, oraz zacieśnianie z nim współpracy ▪ zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej ▪ podnoszenie kwalifikacji przez pracowników GOPS-u ▪ wzrost aktywności obywatelskiej ▪ rozwój wolontariatu	▪ niezadawalający poziom życia osób starszych ▪ marginalizacja problemów i potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych ▪ występowanie zjawiska migracji osób młodych do większych jednostek administracyjnych ▪ niewłaściwie finansowany system pomocy społecznej ▪ nakładanie na sektor pomocy społecznej zbyt dużej, niedostosowanej do zasobów kadrowych, liczby zadań ▪ zagrożenie wypaleniem zawodowym wśród pracowników pomocy społecznej ▪ niestabilność przepisów prawa oraz ich nieprecyzyjność ▪ wyuczona bezradność odbiorców pomocy społecznej i niechęć do zmiany sytuacji życiowej ▪ biurokracja w pomocy społecznej
---	---

16. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w gminie Rędziny, pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- rozwijanie systemu pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej;
- rosnącą liczbę rodzin zmagających się z trudnościami w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz utrzymującą się relatywnie wysoką liczbę rodzin wymagających ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;

- zwiastujący proces starzenia się społeczności lokalnej i zwiększający ryzyko chorób i niepełnosprawności stały wzrost liczby osób starszych, któremu towarzyszy spadek liczby osób w wieku produkcyjnym;
- dalsze wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji zawodowej,
- zaspokajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia, w tym zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej;
- utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego, m.in. poprzez kontynuowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych poświęconych przestępczości;
- wzmacnianie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie i zacieśnienie współpracy z sektorem obywatelskim.

Wyniki diagnozy, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2021-2027. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

1. **Poprawa skuteczności wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz dostępności opieki zdrowotnej:** udzielanie pomocy dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie, a także zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia;
2. **Wspieranie rodzin oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju:** pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju;
3. **Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania:** zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej, a także ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych;

4. **Stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego:** tworzenie w gminie nowych miejsc pracy oraz wspieranie osób wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy i znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej;
5. **Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie:** przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich, oraz podejmowanie przedsięwzięć profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych poświęconych przestępczości;
6. **Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego:** rozwijanie sektora pomocy społecznej oraz wzmacnianie i poszerzanie sektora pozarządowego w gminie oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami.

III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu gminy Rędziny w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027 jest:

***wzmacnianie rodzin,
skuteczne aktywizowanie i integrowanie osób zagrożonych
lub dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym
oraz podnoszenie jakości życia mieszkańców
i stwarzanie im warunków do rozwoju.***

Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów i partnerów w realizacji poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania, czas realizacji oraz prognozę zmian.

Cel strategiczny 1.:

Poprawa skuteczności wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz dostępności opieki zdrowotnej.

Cele operacyjne:

1. Udzielanie pomocy dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie.
2. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, m.in. poprzez rozwijanie oferty działającego w gminie Punktu Konsultacyjnego i podejmowanie współpracy z placówkami leczenia uzależnień i ośrodkami wsparcia świadczącymi pomoc w ww. zakresie.

2. Zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz nauczycieli.
3. Wspieranie działań mających na celu utworzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.
4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Zintensyfikowanie działalności Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
6. Tworzenie w gminie mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie, w razie potrzeby zapewnienie im miejsc w ośrodkach wsparcia, a także kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych; nawiązywanie współpracy w tym zakresie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i ośrodkami wsparcia w Częstochowie.
7. Tworzenie i rozwój placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w gminie, w tym z niepełnosprawnościami.
8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Zwiększenie dostępu mieszkańcom do świadczeń zdrowotnych, głównie specjalistycznych, w tym usług rehabilitacyjnych.
3. Podejmowanie działań wynikających z rozeznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.
4. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami.
5. Upowszechnianie wśród mieszkańców gminy informacji na temat dostępności i możliwości skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych, w tym wykonania badań specjalistycznych.
6. Opracowanie i realizacja gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie, Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, gminne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Partnerzy w realizacji:

Placówki ochrony zdrowia, szkoły ponadgimnazjalne, placówki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, specjaliści, grupy samopomocowe, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, w tym organizacje udzielające pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie, lepszy dostęp do wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, obniżenie liczby przypadków przemocy w rodzinie, większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia, lepszy dostęp do opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej.

Cel strategiczny 2.:

Wspieranie rodzin oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju

Cele operacyjne:

1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji.
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.

1. Kontynuowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz wymagającymi ochrony macierzyństwa lub wielodzietności.
2. Utrzymanie, a w razie konieczności, zwiększenie liczby asystentów rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń.
3. Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, m.in. przez pracowników OPS-u, placówek oświatowych, asystentów rodziny.
4. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego.
5. Tworzenie grup wsparcia dla rodziców zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, rodziców samotnych oraz wychowujących dzieci niepełnosprawne.
6. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci.
7. Podjęcie działań w kierunku zapewnienia na terenie gminy opieki na dziećmi do lat 3 – podjęcie inicjatywy na rzecz utworzenia żłobka w Gminie Rędziny.
8. Kontynuowanie i wspieranie działań integracyjnych na rzecz rodzin, m.in. organizowanie imprez integracyjnych dla rodzin.
9. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin, dzieci i młodzieży, m.in. poprzez rozwijanie służącej temu infrastruktury oraz zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy, organizowanie wypoczynku.

10. Tworzenie i rozwój placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w tym z niepełnosprawnościami.
11. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych
12. Wsparcie rodzin i wyrównywanie szans dzieci i młodzieży poprzez rozbudowę infrastruktury edukacyjno – sportowej, w tym podjęcie działań mających na celu budowę sali gimnastycznej przy szkole podstawowej w Koninie, utworzenie stołówek szkolnych w placówkach: szkoły podstawowej w Rędzinach – Osiedlu, szkoły podstawowej w Koninie oraz Kościelcu.
13. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i z budżetu państwa (w ramach konkursów); podejmowanie współpracy w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi.
14. Integrowanie i koordynowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i kościoła.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, gminne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Częstochowie, placówki ponadpodstawowe, placówki ochrony zdrowia, specjaliści, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, m.in. organizacje udzielające pomocy rodzinom i dzieciom i zajmujące się wspieraniem i upowszechnianiem kultury, turystyki, sportu i rekreacji, jednostki ochotniczej straży pożarnej, oraz Kościoł, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, skuteczniejsze wsparcie dla rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, rodziców samotnych i wychowujących dzieci niepełnosprawne, zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego i wsparcia, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci, zapewnienie opieki nad dziećmi do lat 3., podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających.

Cel strategiczny 3.:

Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.

Cele operacyjne:

1. Zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Udzielanie osobom starszym i niepełnosprawnym wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej.
2. Rozwijanie usług opiekuńczych, a w razie potrzeby uruchomienie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
3. Inicjowanie i promowanie wśród mieszkańców gminy działań samopomocowych, np. pomocy sąsiedzkiej.
4. Kontynuowanie działań prozdrowotnych wśród osób starszych i niepełnosprawnych.
5. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, m.in. w ramach gminnych placówek kulturalnych oraz przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.
6. Podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie klubu seniora, a w sprzyjających okolicznościach dziennego domu pobytu.
7. Wspieranie inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób starszych i niepełnosprawnych oraz wykorzystujących ich potencjał.
8. Udział w realizacji programów pozwalających na rozwój systemu wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych, np. „Opieka 75+”, „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” i „Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnością”.
9. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia.

10. Podejmowanie i rozszerzanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, m.in. z zakładami opieki zdrowotnej, ośrodkami wsparcia, domami pomocy społecznej, podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne, zakładami pracy chronionej, zakładami aktywności zawodowej, organizacjami pozarządowymi, a także z Kościołem.
11. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, gminne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Częstochowie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ochrony zdrowia, placówki ponadpodstawowe, pracodawcy, ośrodki wsparcia, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, domy pomocy społecznej, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, Kościoł, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Prognoza zmian:

Efektywniejszy udział seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, wyższy standard świadczonych usług, lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, wzrost liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 4.:

Stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego.

Cele operacyjne:

1. Tworzenie w gminie nowych miejsc pracy.
2. Wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.

1. Pozyskiwanie nowych inwestorów, promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów, tworzenie i oferowanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie inwestorom ulg podatkowych.
2. Wspieranie i promowanie przedsiębiorczości, w tym małej i średniej.
3. Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji w gminie, m.in. poprzez promowanie jej walorów oraz rozwijanie oferty i infrastruktury turystycznej, w tym agroturystyki i turystyki lotniczej.
4. Wspieranie w gminie rolnictwa i zmian w rolnictwie w celu zwiększenia jego konkurencyjności.
5. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego oraz udzielanie pomocy w rozpoczęciu działalności gospodarczej.
6. Kontynuowanie pracy socjalnej z osobami ubogimi i bezrobotnymi, obejmującej m.in. motywowanie do podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania zatrudnienia i rozwiązywania własnych problemów oraz zawieranie z nimi kontraktów socjalnych.
7. Udzielanie przez GOPS i Urząd Gminy pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego.

8. Udzielanie przez OPS świadczenia wychowawczego i świadczenia „Dobry Start”.
9. Podejmowanie wśród osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej działań edukacyjnych służących poprawie ich położenia oraz zapobieganiu zjawisku dziedziczenia bezrobocia i biedy, m.in. edukowanie w zakresie umiejętnego gospodarowania budżetem domowym.
10. Zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promowanie wśród nich samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej, oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych (np. zbiórek).
11. Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku oraz czasu wolnego.
12. Wspieranie tworzenia podmiotów ekonomii społecznej w gminie, w tym spółdzielni socjalnych oraz klubu integracji społecznej.
13. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, m.in. prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie wsparcia finansowego i rzeczowego oraz w dostępie do opieki zdrowotnej i terapii uzależnień, opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności, kontynuowanie działalności ogrzewalni, zapewnienie schronienia; podejmowanie współpracy w tym zakresie z placówkami świadczącymi wsparcie w tym zakresie.
14. Tworzenie w gminie mieszkań komunalnych, w tym socjalnych.
15. Kontynuowanie inwestycji rozbudowy gminnej sieci kanalizacji sanitarnej
16. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).
17. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom ubogim, bezrobotnym i bezdomnym, a także z Kościołem.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, gminne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Częstochowie, szkoły ponadpodstawowe, inwestorzy, pracodawcy, w tym lokalni przedsiębiorcy, placówki zapewniające schronienie poza gminą, placówki ochrony zdrowia, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom bezrobotnym, ubogim i bezdomnym, a także Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Prognoza zmian:

Aktywizacja zawodowa i usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej, poprawa warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego, łatwiejszy dostęp do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym, lepsze wsparcie dla osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, nowe miejsca pracy w gminie, wzrost aktywności gospodarczej w gminie.

Cel strategiczny 5.:

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie.

Cele operacyjne:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Podejmowanie przedsięwzięć profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych poświęconych przestępczości.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2:

1. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).
2. Podejmowanie działań profilaktyczno-edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży, m.in. opracowywanie i realizowanie programów w placówkach oświatowych i włączanie w ich realizację policjantów.
3. Patrołowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie; zwiększenie częstotliwości patroli policyjnych w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych, podjęcie działań mających na celu stworzenie, w sprzyjających okolicznościach Komisariatu Policji na terenie Gminy Rędziny.
4. Kontynuowanie przez jednostki gminne i mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont ulic i dróg gminnych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, gminne placówki

oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Partnerzy w realizacji:

Placówki ochrony zdrowia, placówki ponadpodstawowe, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Wzrost zasobu wiedzy mieszkańców na temat przestępczości i jej skutków, ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych, bezpieczniejsze drogi.

Cel strategiczny 6.:

Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego.

Cele operacyjne:

1. Rozwijanie sektora pomocy społecznej.
2. Wzmacnianie i poszerzanie sektora pozarządowego w gminie oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Systematycznie podnoszenie kompetencji przez kadrę GOPS-u, m.in. poprzez uczestnictwo w kursach i szkoleniach.
2. Utrzymanie, a w razie potrzeby zwiększenie liczby asystentów rodziny.
3. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w gminie poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych.
4. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy.
5. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. poprzez rozwijanie strony internetowej GOPS-u.
6. Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
2. Inicjowanie powstawania oraz wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania.
3. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych; samoorganizowania się, samopomocy oraz tworzenia organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej.
4. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych.

5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerzy w realizacji:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Katowicach, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Częstochowie, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Większe kompetencje kadr pomocy społecznej, wyższa jakość świadczonych usług, zwiększenie aktywności mieszkańców, zwielokrotnienie inicjatyw społecznych, różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem pozarządowym.

IV. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rędziny na lata 2021-2027 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Program współpracy Gminy Rędziny z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd gminy lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów, które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań.

Programy i projekty powinna cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Gminy i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

Zaprojektowane zgodnie z zapisami strategicznymi przedsięwzięcia mogą być dofinansowywane m.in. ze środków programów resortowych (np. w ramach otwartych konkursów ofert).

V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rędziny na lata 2021-2027 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rędzinach. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii.

Tabela 17. Ramy finansowe strategii w latach 2021-2027 (w zł)

2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.
16.055.000	16.055.000	16.055.000	16.800.000	16.800.000	16.800.000	16.900.000

Źródło danych: Urząd Gminy Rędziny.

Do przygotowania ram finansowych strategii wykorzystano prognozowaną w budżecie gminy wielkość wydatków w pomocy społecznej oraz w innych obszarach polityki społecznej (dział 851 Ochrona zdrowia, rozdział 85153 Przeciwdziałanie narkomanii, rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi, dział 852 Pomoc społeczna, dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 Edukacyjna opieka wychowawcza, dział 855 Rodzina). Prognozę tę oparto o wysokość środków finansowych poniesionych na realizację zadań w ww. działach w latach 2017-2019.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji.

Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku. Monitoring strategii dostarczy również informacji pozwalających na przeprowadzenie jej ewaluacji, która umożliwi ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia dokumentu – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Poza oceną wdrożenia zapisów strategicznych, będzie on zawierał propozycje rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

W celu skutecznego i sprawnego opracowywania raportu monitoringowego, Wójt Gminy może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny stopnia wdrożenia strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe (dla każdego wskaźnika określono jego wartość początkową za rok 2019 oraz wartość docelową w ostatnim roku realizacji dokumentu). W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

Tabela 18. Wskaźniki monitoringowe do oceny stopnia wdrożenia strategii

wskaźnik monitoringowy	wartość w 2019 r.	wartość docelowa w 2027 r.
cel strategiczny 1		
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie	31, 0, 6	23, 0, 4
liczba osób objętych pomocą w ramach punktu konsultacyjnego	66	50
liczba grup samopomocowych (oraz liczba osób objętych w ich ramach wsparciem)	0 (0)	1 (10)
liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego	10	6
liczba mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie (oraz liczba osób z nich korzystających)	0 (0)	0 (0)
liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia	11	7
liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych	0	0
liczba przedsięwzięć gminy w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	11	15

liczba porad udzielonych w gminie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej	54.962	60.000
Cel strategiczny 2		
liczba rodzin objętych pracą socjalną	171	175
liczba asystentów rodziny (oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem)	1 (9)	1 (8)
liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	3	1
liczba grup wsparcia dla rodziców	0	0
liczba dzieci do lat 3. objętych opieką	0	0
liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (i liczba osób objętych w ich ramach opieką)	1 (25)	2 (40)
liczba realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka (oraz liczba osób nimi objętych)	0	1(10)
Cel strategiczny 3		
liczba osób w wieku poprodukcyjnym (oraz ich udział w ogóle mieszkańców)	2.117 (21,3%)	2500 (25%)
liczba seniorów objętych pomocą społeczną	21	26
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu niepełnosprawności	113	100
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	12	15
liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi (oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi)	0 (0)	0 (0)
liczba osób korzystających z klubu seniora	0	0
Liczba osób korzystających z dziennego domu pobytu	0	0
liczba obiektów, w których zlikwidowano bariery	0	3
liczba nowo utworzonych przez gminę i jej jednostki organizacyjne miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością	0	2
liczba osób korzystających z ośrodków wsparcia	11	7
liczba osób objętych całodobową opieką w domach pomocy społecznej	10	14
liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne	0	2
cel strategiczny 4		
liczba podmiotów gospodarczych w gminie	906	940
liczba osób bezrobotnych w gminie	136	115
liczba mieszkańców gminy objętych przez Powiatowy Urząd Pracy wsparciem	136	115
liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa, bezrobocia i bezdomności	70, 136, 6	66, 115, 7
liczba rodzin pobierających świadczenia pomocy społecznej, świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego	192,457, 35	179, 433, 34
liczba gospodarstw pobierających dodatki mieszkaniowe (i energetyczne)	16 (6)	15 (6)
liczba rodzin którym przyznano świadczenie wychowawcze (liczba dzieci objętych świadczeniem)	1140 (1708)	1180 (1800)
liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem w formie stypendiów i zasiłków szkolnych	44	25
liczba podmiotów ekonomii społecznej	0	0
liczba osób objętych wsparciem w ramach klubu integracji społecznej	0	0
liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie	11	7
liczba mieszkań komunalnych (w tym socjalnych i wspomaganych)	33 (5)	28 (4)

cel strategiczny 5		
liczba popełnionych i wykrytych przestępstw	19 (24)	19 (20)
liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych (w zakresie profilaktyki)	10	10
cel strategiczny 6		
liczba pracowników GOPS-u (w tym liczba pracowników socjalnych)	15 (4)	13 (4)
liczba pracowników GOPS-u, którzy uczestniczyli w kursach i szkoleniach	15	13
liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej	14	16

Źródło danych: Urząd Gminy Rędziny.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne przyznane w gminie w latach 2017-2019.....	22
Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie	28
Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie.....	31
Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie	31
Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie	32
Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych	40
Tabela 7. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie	44
Tabela 8. Przestępstwa popełnione w gminie w 2019 roku	47
Tabela 9. Kadra GOPS-u w 2019 roku	49
Tabela 10. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2017-2019.....	49
Tabela 11. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2017-2019.....	53
Tabela 12. Dzieci z gminy umieszczone w pieczy zastępczej w latach 2017-2019	55
Tabela 13. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2017-2019	56
Tabela 14. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2017-2019.....	57
Tabela 15. Instytucje udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy	58
Tabela 16. Organizacje pozarządowe w gminie	61
Tabela 17. Ramy finansowe strategii w latach 2021-2027 (w zł)	98
Tabela 18. Wskaźniki monitoringowe do oceny stopnia wdrożenia strategii	99

Wykresy:

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2017-2019 ..	18
Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2017-2019	19
Wykres 5. Mieszkania w gminie w latach 2017-2019	21
Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2017-2019.....	21
Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie.....	23
Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2017-2019	24
Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2019 roku	24
Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2017-2019* .	25
Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2017-2019	25
Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie częstochowskim, w województwie śląskim i w kraju w latach 2017-2019 (w %).....	26
Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia.....	27
Wykres 17. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2019 roku	34
Wykres 18. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2019 roku .	34
Wykres 19. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2019 roku	35
Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku.	37
Wykres 21. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku	37
Wykres 22. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku	38
Wykres 23. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku.....	38
Wykres 24. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZON w Częstochowie do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2017-2019 .	39
Wykres 25. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2017-2019	41
Wykres 26. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2017-2019.....	42

Wykres 27. Osoby w gminie, którym w latach 2017-2019 udzielono pomocy i wsparcia	50
Wykres 28. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie	50
Wykres 29. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie pieniężne	51
Wykres 30. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie niepieniężne	51
Wykres 31. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 (liczba osób w rodzinach)	52
Wykres 32. Warunki życia w gminie	63
Wykres 33. Problemy najczęściej dotyczące mieszkańców gminy	64
Wykres 34. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie	65
Wykres 35. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?	66
Wykres 36. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?	66
Wykres 37. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?	67
Wykres 38. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?	67
Wykres 39. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?	68
Wykres 40. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?	68
Wykres 41. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie	69
Wykres 42. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?	69
Wykres 43. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?	70
Wykres 44. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy	71
Wykres 45. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?	71
Wykres 46. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie	72

Wykres 47. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?	72
Wykres 48. Problemy najczęściej dotyczące osoby starsze z gminy	73
Wykres 49. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?	73
Wykres 50. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy	74
Wykres 51. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?	74
Wykres 52. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?	75
Wykres 53. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie	75
Wykres 54. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?	76